

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN • JEZIORNA

25 kwietnia 2024   czasopismo bezpłatne   Nr 17 (1210)

Zapraszamy do
naszego nowego sklepu
Castorama Piaseczno

ogrrody 2024

Nowy katalog Ogród 2024!

Zeskanuj kod QR!

26-30.04

Kupon
o wartości

150 zł

za każdy wydany 1000 zł

na cały
asortyment*

castorama

PIASECZNO

*Kupon o wartości 150 zł na kolejne zakupy na każdy wydany 1000 zł na cały asortyment dostępny w sklepie. Akcja obowiązuje w sklepach stacjonarnych Castorama, Castorama Smart, Castorama Express, Brico Depot i na castorama.pl od 26.04 do 30.04.2024 r. lub od wyczerpania zapasów. Wartość nagrody nie może przekraczać 1950 zł. Szczegóły Akcji w regulaminie w sklepach i na castorama.pl

Meble Ogrodowe

Sprawdź naszą szeroką ofertę mebli ogrodowych.

Zobacz nasz katalog na drugiej stronie ulotki.

co znajdziesz u NAS?

Projektowanie

Posiadamy bezpłatną usługę projektowania kuchni, łazienki, garderoby, tarasów i balkonów.

Płytki Podłogowe

Duży wybór płytek dostępnych od ręki.

ZAPRASZAMY DO NAS!

UL. PRZEDSIĘBIORCÓW 5,
05-500 MYSIADŁO

500
MIEJSC
PARKINGOWYCH

Oferta **castopro**

Sprawdź korzyści w programie dla Profesjonalistów

RABAT NA ZAKUPY*
do **-10%**

TRANSPORT*
-50%

CIĘCIE DREWNA*
-50%

Zarejestruj się na
castopro.castorama.pl

Z montażem kupujesz

taniej*

8% VAT**

* regulamin dostępny w sklepach i na castorama.pl

** podatek od towarów i usług

* Szczegóły w Regulaminie. Rabaty i akcje handlowe nie łączą się.

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN - JEZIORNA

25 kwietnia 2024 czasopismo bezpłatne Nr 17 (1210)

www.passa.waw.pl

BIURO KUCHAREK SZEŚĆ

Zamów on-line na www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie (22) 855 00 55

Inauguracja na Służewcu

Czyt. str. 13

Żonkile od Mai wzruszają

Czyt. str. 10

Ogród deszczowy nad POW

Dofinansowanie dla Ursynowa

Wódka przyjacielem kierowcy

Czyt. str. 6

Czyt. str. 6

Czyt. str. 15

Dla kogo cena nie gra roli...

USA. Na takie dictum premier Donald Tusk i minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski po prostu zdębieli, zwracając uwagę Dudzie, że nie jest jedynowładcą Polski i w tak ważnej sprawie nie może działać za plecami rządu bez porozumienia z jego szefem. Najdelikatniej mówiąc, Duda bezceremonialnie wlaź w buty premiera, uważając najwidoczniej, że skoro przyjmujący go prywatnie i niebędący już prezydentem biznesmen-skandalista Donald Trump chce pokazać, że Ameryka nierzędem stoi, to tak samo on może postąpić z Polską. Mieszkaniec Pałacu Namiestnikowskiego najwyraźniej wybiegł przed orkiestrę, na co od razu zareagowali uszczęśliwieni takim politycznym podłożeniem się Rosjanie. Obiecali, że w razie czego natychmiast odpowiedzą umieszczeniem odpowiedniego potencjału nuklearnego przy polskich granicach. A i tak nas mają na muszce, gotowi w każdej chwili wystrzelić ku Warszawie z pobliskiego Kaliningradu rakiety z pociskami konwencjonalnymi albo nuklearnymi, bo kto im obecnie zabroni? Choć ani szefowie NATO, ani Amerykanie nie potwierdzili, że zainstalują w Polsce broń atomową, obywatel Duda rozgłosił urbi et orbi, że tylko na to czekamy.

Może nikt z doradców nie przypomniał Dudzie, że w roku 1962 świat stanął na krawędzi wojny nuklearnej, gdy ZSRR umieścił na Kubie dostarczone drogą morską rakiety balistyczne, które z ładunkiem jądrowym mogły być natychmiast wystrzelone na terytorium Stanów Zjednoczonych. Było to następstwo tzw. kryzysu w Zatoce Świń rok wcześniej, czyli nieudanego ataku uzbrojonych przez USA emigrantów kubańskich na powstały w 1959 komunistyczny reżim kubański pod dowództwem Fidela Castro. Ostatecznie, pod naciskiem prezydenta Johna Kennedy'ego pierwszy sekretarz Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego Nikita Chruszczow wycofał z Kuby sowieckie wojska łącznie z wyrzutniami rakiet, zdając sobie sprawę, że razie militarnej konfrontacji z amerykańską potęgą byłby bez szans, jednocześnie zaś całemu światu groziłaby zagłada. Obecnie groźba ewentualnej zagłady jest jeszcze większa, ale pan Duda uważa, że po zjedzeniu kolacji z niepiastującym już funkcji prezydenta USA politycznym rozrabiającym Donaldem Trumpem nie ma chać Polską jak szablą i gadać pa-

RYS. PETRO/AUGUST

blicznie, co mu tylko ślina na język przyniesie. Tak samo uważa pełniący u nas do niedawna funkcję ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz koordynator służb specjalnych Mariusz Kamiński. Stanowiący jako świadek przed sejmową komisją, badającą nieprawidłowości w niedoszłych do skutku w maju 2021 wyborach „kopertowych” na prezydenta RP, skwitował nagle pytanie szefa komisji Dariusza Jorńskiego słowami: „Jest pan świnia!”. Były minister uznał bowiem za niedopuszczalne interesowanie się komisji stanem jego trzeźwości na pewnym spotkaniu rządowym w 2021 roku. Trudno się z Kamińskim zgodzić, skoro wielokrotnie widywano go pijanego na gruncie prywatnym, a

jego zeznania przed komisją nie bardzo trzymały się kupy, jakby wyraźnie wskazując, że mógł być w tamtym momencie pod zbytnim wpływem alkoholu. Tak czy owak, to on zamienił teraz Sejm Rzeczypospolitej w swego rodzaju Zatokę Świń, bo nieparlamentarnych zachowań i wypowiedzi jest tam coraz więcej. Sam Kamiński, całkiem niedawno, pokazał parlamentarzyście „gest Kozakiewicza”. Jak widać, zarówno elegancja zachowań, jak i sztuka oratorska w Sejmie pozostawiają niemało do życzenia. A owo stwierdzenie „jest pan świnia” przypomina podobną ocenę, jaką kiedyś wygłosił premier Leszek Miller, który zeznając przed sejmową komisją w sprawie tzw. afery Rywina, rzucił w twarz

prezesa Jarosława Kaczyńskiego, dla którego, w jego szalonych poczynaniach, cena nie gra roli.

początkującemu wówczas politykowi Zbigniewowi Ziobrze pamiętne słowa: – Pan jest zerem... Po latach Miller, nasz sąsiad z Ursynowa, nie bez pewnego sarkazmu „przepraszył” za podwyższenie wartości przyszłego ministra sprawiedliwości, mówiąc, że „zero” to była w tym wypadku mocno zawyżona ocena.

Wracając do wspomnianej deklaracji Andrzeja Dudy, warto zakonotować, iż jakby w reakcji na nieodpowiedzialne postępowanie prezydenta RP premier Donald Tusk wygłosił dramatyczne przemówienie na posiedzeniu Rady Krajowej Platformy Obywatelskiej, zaznaczając, co się się nagle porobiło. W związku z agresywnymi poczynaniami Rosji – Polska, a w ślad za nami nawet cała Europa musi teraz walczyć o przetrwanie, a do tego niezbędne jest zjednoczenie wszystkich sił i unikanie kłótni, które są na rękę Putinowi i jego pomocnikom. Jeśli cały Zachód nie zwrze sił w obronie Ukrainy przed rosyjską agresją, to Ukraina tej wojny nie wygra – ostrzega Tusk, wskazując też, jakie niebezpieczeństwo mogą stworzyć nowo wybrani przez nas posłowie do Parlamentu Europejskiego, będący, jak na ironię eurosceptykami, gotowymi do wyprowadzenia nas z Unii i podważenia jedności tego gremium.

Z ewentualny Polexit możemy zapłacić bardzo wysoką cenę, dużo wyższą niż płaciłmy za zatrudnienie całej ekipy ochroniarzy niedawnego „prezesa” Polski Jarosława Kaczyńskiego, dla którego, w jego szalonych poczynaniach, cena nie gra roli.

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

REKLAMA

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznówola
ul. Gminna 60

RUP.6721.1.9.2018.MP
ID: 156951

Lesznówola, 22.04.2024 r.

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu Nowa Wola (rejon ul. Ornej)

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688) oraz art. 39 ust. 1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1094 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznówola Nr 621/XLIII/2018 z dnia 24 kwietnia 2018 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu Nowa Wola (rejon ul. Ornej) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 06.05.2024 r. do 03.06.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznówola w godzinach od 10⁰⁰ do 16⁰⁰, na stronie internetowej Urzędu Gminy w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **16.05.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznówola o **godz. 16³⁰**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, z oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 19.06.2024 r.** w następujący sposób:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznówola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola.
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Organem właściwym do rozpatrzenia powyżej wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznówola.

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) Administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rodo@lesznowola.pl.
- 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina, Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 4) Podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
- 5) Odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną t. urzędu.
- 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
- 8) W granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania.
- 9) W granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>).
- 10) Podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
- 11) Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Wójta Gminy danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia procedury sporządzenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługujące, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

REKLAMA

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznówola
ul. Gminna 60

RUP.6721.1.7.2024.EG(4)
ID 156674

Lesznówola, 22.04.2024 r.

OGŁOSZENIE

w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu Marysin (teren przy ul. Zdrowotnej i ul. Ludowej)

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Lesznówola uchwały **Nr 988/LXXV/2024 z dnia 21 marca 2024 r.** w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu Marysin (teren przy ul. Zdrowotnej i ul. Ludowej).

Jednocześnie zawiadamiam się wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) w siedzibie Urzędu Gminy Lesznówola przy ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego dokumentu:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznówola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola;
- 3) pocztą elektroniczną na adres e-mail: gmina@lesznowola.pl;
- 4) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Wnioski należy składać do Wójta Gminy Lesznówola, który jest właściwym organem do rozpatrzenia wniosków, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu wnioskodawcy, przedmiotu wniosku oraz oznaczenia nieruchomości, której dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 20 maja 2024 r.**

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rodo@lesznowola.pl.
  - 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola.
  - 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
  - 4) Podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
  - 5) odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną t. urzędu,
  - 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
  - 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
  - 8) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
  - 9) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>).
  - 10) podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
- Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługujące, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

URSYNÓW

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

Bezpłatne wejściówki na baseny i siłownię – dla wszystkich mieszkańców Ursynowa

Bezpłatne wejściówki na pływalnie:

„Koncertowa”, ul. Koncertowa 4

„Hirszfelda”, ul. Hirszfelda 11

„Aqua Relaks”, ul. Pod Strzechą 3

Bezpłatne wejściówki na siłownię:

„Twoje Centrum Aktywności”,

ul. Hirszfelda 11

Program realizowany w okresie:
styczeń – grudzień 2024 r.

Regulaminy i informacje na stronie
sport.um.warszawa.pl/waw/ucsir

Nad obwodnicą na Ursynowie powstanie ogród deszczowy

Ursynów zyska wkrótce nową, zieloną atrakcję - ogród deszczowy. Oprócz funkcji rekreacyjnej miejsce dba też o tzw. małą retencję.

Projekt, realizowany w ramach budowy parku linearnego nad tunelem POW, otrzymał finansowe wsparcie w wysokości 300 tys. zł od Fundacji Veolia. Ogród deszczowy ma nie tylko zwiększać zieloną przestrzeń, ale również efektywnie zarządzać miejskimi wodami opadowymi.

Ekoinwestycja na Ursynowie

Ogród deszczowy to specjalnie zaprojektowana przestrzeń, która ma za zadanie zbierać i wykorzystywać wodę deszczową. Jest to rodzaj naturalnego basenu retencyjnego, który jest posadwiony niżej niż otaczający teren, co umożliwia skuteczne gromadzenie opadów.

– Nasz ogród deszczowy zaprojektowaliśmy w rejonie skrzyżowania ul. Płaskowickiej i al. KEN w bezpośrednim sąsiedztwie największego utwardzonego obszaru na terenie parku. Wody opadowe z tego właśnie obszaru chcieliśmy zagospodarować w pobliskim ogrodzie deszczowym. Zaprojektowaliśmy cały system, który ma służyć temu, żeby gromadzić wodę opadową. Wzdłuż większości ścieżek przewidzieliśmy drenaż francuski, czyli takie wąskie ogrody deszczowe, których celem jest odprowadzanie wody do tego miejsca, które jest najniższe na

tym terenie, takiej niecki. To jest nasz największy ogród deszczowy, który zaprojektowaliśmy w ramach całego parku, ma około 350 mkw - mówi Anna Fedoruk z Zarządu Zieleni m. st. Warszawy.

Pieniądze od fundacji

Fundacja Veolia w ramach swojego projektu „Deszczówka 4.0” przeznaczyła środki na budowę ogrodu, w tym wykonanie niecki retencyjnej i nasadzenia roślin.

– W poprzednich edycjach „Deszczówki” instalowaliśmy zbiorniki do zbierania

wody deszczowej w warszawskich szkołach i przedszkolach. W czwartej edycji postanowiliśmy zrealizować ogród deszczowy – mówi Agnieszka Kazimierska z Fundacji Veolia.

Ogrody deszczowe jako mała retencja

Ogrody deszczowe pełnią wiele ważnych funkcji w miejskim ekosystemie. Przede wszystkim, pomagają one zarządzać nadmiarem wód opadowych, zapobiegając ich szybkiemu odprowadzaniu do kanalizacji, co zmniejsza ryzyko podtopień. Ponadto, dzięki filtracji wody przez glebę i roślinność, ogród deszczowy przyczynia się do oczyszczania wód opadowych z zanieczyszczeń.

Rośliny dobrane do takich ogrodów muszą być odporne na zmienne warunki wilgotności, od okresowych zalewań po susze. W ogrodzie na Ursynowie znajdują się m.in. brzozy, olsze, irysy oraz bodziszki, które nie tylko pięknie się prezentują, ale również efektywnie wspomagają naturalne procesy retencyjne.

Realizacja ogrodu deszczowego to krok w stronę zrównoważonego rozwoju i adaptacji miast do zmieniającego się klimatu. Coraz więcej miast na świecie decyduje się na takie rozwiązania, które nie tylko walczą z problemami hydrologicznymi, ale również zwiększają lokalną bioróżnorodność i poprawiają jakość życia mieszkańców.

Piotr Celej

Warszawa wiosną pachnąca

W stolicy w pełni widać już wiosnę. Dywany tulipanów i żonkili w parkach, kolorowe bratki w miejskich donicach czy zjawiskowa o tej porze roku wiśnia Kanzan – to tylko niektóre rośliny, które można teraz podziwiać w Warszawie.

– Wiosna w stolicy zachwyca szczególnie. Jest kolorowo, pięknie i coraz bardziej zielono. W tym roku w miejskiej przestrzeni zobaczymy aż ponad 5 milionów kwiatów! A to jeszcze nie wszystko. Pamiętacie jesienne nasadzenia na placu Trzech Krzyży i przy powstającym Muzeum Sztuki Nowoczesnej? Tej wiosny pierwszy raz będzie można podziwiać je w pełnej krasie. Podobnie jak tysiące roślin, które posadziliśmy w zmodernizowanych parkach: Pole Mokotowskie, Parku Akcji „Burza” czy Par-

ku im. Cichociemnych Spadochroniarzy AK. Przekonajcie się o tym sami podczas rodzinnych spacerów – mówi Rafał Trzaskowski, prezydent m.st. Warszawy i dodaje: – A jeszcze w tym roku zaprosimy Was do nowego parku linearnego Suwak, w którym aż 14 tys. mkw. będzie stanowiła zieleni.

Kwietnie i kolorowo

Ponad 5 milionów – tyle kwitnących kwiatów mogą tej wiosny podziwiać mieszkańcy Warszawy. Oko cieszą już m.in. tulipany w Ogrodzie Saskim, stokrotki i lak wonny w donicach na Krakowskim Przedmieściu czy różnokolorowe bratki na pętlach komunikacji miejskiej. Ale to nie wszystko – wśród wiosennych kwiatów w stolicy zobaczyć można też np. narcyzy w różnych odmianach, wczesne irysy żyłkowane, krokusy, cebulice, śnieżni-

ki, śnieżyczki czy śnieżyce. Pachnące i kolorowe rośliny zdobią m.in. warszawskie parki, skwery, a nawet pasy drogowy.

Kwitną nie tylko kwiaty posadzone w ziemi, ale również te na drzewach. W ostatnich dniach furorę zrobiły charakterystyczne różowe kwiaty wiśni ‘Kanzan’, które można spotkać m.in. przy ul. Żytniej na Woli.

Jeszcze więcej drzew

W Warszawie zachwycają nie tylko kwiaty, ale także nowe drzewa. A tych jest w mieście coraz więcej. Duże zmiany widać np. przy placu Bankowym, gdzie w ostatnim czasie posadzono 9 dębów i utworzono nowe zielone rabaty z irgą błyszczącą. To uzupełnienie zeszłorocznych prac, podczas których na placu pojawiło się 20 nowych drzew. Z kolei na Żoliborzu, w ramach powstającego skweru Krasieńskiego, posadzono tej wiosny 24 no-

we drzewa takich gatunków, jak świerk, klon, sosna czarna czy dąb szypułkowy. Docelowo po zakończeniu całej inwestycji, będzie tu 111 nowych drzew.

Zazieleniają się również inne rejon miasta. Trwa sadzenie pierwszych drzew na ul. Chmielnej, gdzie poza charakterystycznymi platanami pojawią się m.in. wiązy, wiśnie, robinia i lipa. Finalnie przy całkowitej odmienionej ulicy będzie można jeszcze w tym roku podziwiać aż 95 drzew. Niemal tyle samo, bo 94 drzewa, wzbogacą teren wzdłuż ul. Wolskiej i Kasprzaka, w miejscu gdzie wcześniej były tory tramwajowe. Sadzenie pierwszych szpalerów w tym miejscu już się rozpoczęło.

Nowymi nasadzeniami mogą się pochwalić także miejscy leśnicy. W tym roku w posadzili już 6 tys. drzew, a do końca wiosny wzbogacą stołeczne lasy o 5,2 tys. kolejnych. MB

„Mazowsze dla sportu 2024” dofinansuje Ursynów

W czwartek, 18 kwietnia, w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego, podpisano umowę na przekazanie Dzielnicę Ursynów 226 730 zł. ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego, w ramach programu „Mazowsze dla sportu”. Środki te zostaną wykorzystane na modernizację boiska do gry w piłkę nożną, znajdującego się na terenie Szkoły Podstawowej nr 96. Wartość inwestycji wyniesie 996 361,88 zł.

Boisko, znajdujące się przy Szkole Podstawowej nr 96 przy ul. Sarabandy 16/22, zyska nową nawierzchnię, wykonaną ze sztucznej trawy. Nową poliuretanową nawierzchnię dostanie też trzytrowa okólna bieżnia. W ramach inwestycji zostaną kupione nowe bramki, a wybrany w przetargu wykonawca wymieni istniejące oprawy oświetleniowe. Przewidziano również wykonanie zasilania z rezerwą pod agregat i urządzenia nadmuchu hali pneumatycznej, wykonanie wpustów odwodnieniowych oraz kotew pod halę pneumatyczną. W najbliższym czasie zostanie ogłoszony przetarg na tę inwestycję.

YES, I KEN - czyli Bieg Ursynowa po raz szesnasty

W niedzielę, 23 czerwca biegacze ponownie spotkają się na Ursynowie. Bieg Ursynowa od lat jest jednym z ważniejszych wydarzeń w kalendarzu stołecznych imprez biegowych. Zawody te wyróżniają się szybką trasą i wysokim poziomem sportowym; w przeszłości były także gospodarzem Mistrzostw Polski w biegach ulicznych na dystansie 5 km. Rozpoczęto zapisy do tegorocznego biegu.

Podczas 16. Biegu Ursynowa biegacze ponownie będą mieli do pokonania 5-kilometrową trasę, wzdłuż Alei Komisji Edukacji Narodowej, ze startem i metą tuż obok Ratusza Dzielnicy Ursynów m. st. Warszawy. Trasa posiada atest Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, co oznacza, że zawodnicy będą mogli powalczyć o „zyciówkę”, ponieważ dystans biegu jest zmierzony zgodnie z międzynarodowymi standardami pomiaru tras biegów ulicznych.

Wszyscy chętni mogą już zapisywać się na tegoroczny bieg. Rejestracja prowadzona jest w portalu SlotMarket.pl - link do formularza zgłoszeniowego można znaleźć także na oficjalnej stronie biegu: www.biegursynowa.waw.pl. Regularna opłata startowa wynosi 55 zł. Młodzieży do lat 18 oraz seniorom powyżej 65. roku życia przysługuje ulgowa opłata w wysokości 30 zł. Osoby powyżej 75. roku życia mogą wystartować w biegu bez opłat. 16.

Zdobądź dotację na OZE

Kończy się nabór wniosków na dofinansowanie do instalacji odnawialnych źródeł energii. Warszawiacy, którzy chcą uzyskać wsparcie miasta na ten cel, mają jeszcze tydzień na złożenie wniosku. Dokumenty przyjmowane są do 30 kwietnia.

W tym roku na dotacje na OZE miasto zarezerwowało aż 19 mln zł – najwięcej od momentu uruchomienia programu. Aby w pełni wykorzystać te środki i zachęcić mieszkańców do skorzystania z dotacji, stolica uruchomiła drugi nabór, który kończy się w przyszły wtorek – 30 kwietnia. Każda z osób starających się o dofinansowanie może liczyć nawet na 40 tys. zł wsparcia.

O dofinansowanie mogą ubiegać się m.in. osoby fizyczne, przedsiębiorcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe czy fundacje. Wsparcie może zostać przyznane na montaż pomp ciepła, kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych lub turbin wiatrowych. Maksymalna wysokość dotacji waha się od 15 do nawet 40 tys. zł i jest zależna od wyboru konkretnego rozwiązania.

Aby uzyskać dotację, wypełniony wniosek należy złożyć w Wydziale Obsługi Mieszkańców dowolnego Urzędu Dzielnicy lub przesłać pocztą do Biura Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej (Aleje Jerozolimskie 44; 00-024 Warszawa). Co ważne, nieruchomości dla której ma być przyznane dofinansowanie, nie może być ogrzewana paliwem stałym ani olejem opałowym.

Główny cel to przetwarzanie, a nie utylizacja

Przetwarzając surowce wtórne ratujemy świat dla naszych dzieci. Słowa te stanowią kwintesencję przekazu publicznej kampanii edukacyjnej Organizacji Odzysku Opakowań Rebis SA.

Hasło to w lapidarnej formie przypomina, w jaki sposób powinniśmy zadbać o naszą planetę. Przetwarzając odpady radykalnie ograniczamy ilość śmieci zanieczyszczających środowisko. Co więcej – zmniejszamy eksploatację surowców naturalnych. Wbrew utartym nawykom, większości opakowań nie należy wywozić na wysypiska, nie tylko ze względów ekologicznych, lecz też ekonomicznych, ponieważ nadają się do powtórnego przerobu, w dodatku dostępne za niewielkie pieniądze. Od 1 stycznia 2020 r. w Polsce segregacja odpadów jest obowiązkowa, za brak segregacji naliczana jest dodatkowa opłata. Natomiast za nieodpowiednią segregację i popełniane błędy można otrzymać karę finansową. Chcąc uniknąć tego rodzaju problemów należy nawiązać współpracę z Organizacjami Odzysku Opakowań.

Edukacja, edukacja, edukacja...

Mówi Sławomir Kowalski, prezes Organizacji Odzysku Opakowań „Rebis” SA. „Szczególnie ważne jest upowszechnianie wiedzy na temat różnych aspek-

zaczynając od podstaw, czyli odzyskiwania surowców, które nie powinny trafiać na wysypiska. Najłatwiej zrobić to wskazując, że mają one określoną wartość. A więc także i realną cenę. I tu pojawia się bardzo ważne wyzwanie dla gmin, bo to właśnie one powinny zorganizować sprawny system skupu – a nie jak dotychczas – jedynie odbioru surowców wtórnych. Ze znalezieniem odbiorców surowców wtórnych nie ma problemu, korzysta z nich coraz więcej producentów. Wszędzie tam, gdzie domową segregację wspiera właściwie zorganizowany odbiór, firmy, które się tym zajmują, zarabiają poważne kwoty. Chętnie płaciłyby więc indywidualnym dostawcom – bezpośrednio lub poprzez punkty skupu za wyselekcjonowane zużyte opakowania. A to rozwiązałoby problem wielu osiedli w Warszawie i innych miastach, gdzie wcześniej posegregowane odpady zginięte są w zbiornikach śmieciarek.

Proces przemiany świadomości

Szczególnie ważne jest upowszechnienie wiedzy na temat różnych aspektów zrównoważonego rozwoju. Godna poparcia jest każda forma edukacji – kampanie edukacyjne, ulotki, informacje w Internecie, konferencje i rozmaite eventy. Potrzebne jest więc rozwiązanie systemowe, które w realny sposób

odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych. Przejmują na siebie obowiązki, jakie ciążyą na przedsiębiorcach, producentach i importerach wprowadzających na rynek produkty w różnego rodzaju opakowaniach wykonanych z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, aluminium i stali, szkła oraz drewna. Specyficzną kategorią stanowią odpady wielomateriałowe, które składają się z kilku niemożliwych do oddzielenia elementów, na przykład z papieru i plastiku.

Jak to wygląda w praktyce? Każdy producent lub importer bierze na siebie odpowiedzialność za przyszłą zbiórkę, segregację oraz proces odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, które stosuje. Dotyczy to oczywiście masy i typu, a nie konkretnych jednostkowych pudełek, toreb, itp. Jeżeli porozumie się ze specjalistycznymi zakładami odzysku (tzw. recyklerami) i zapłaci im za przyszłą zbiórkę, segregację, proces odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych odpowiedniej ilości określonego rodzaju odpadu, nie będzie musiał uiścić tak zwanej opłaty produktowej, czyli kary lub zadośćuczynienia za wprowadzanie do obiegu opakowań. Organizacja takiego przedsięwzięcia nie jest jednak łatwa. Zazwyczaj wymaga zatrudnienia przynajmniej jednego pracownika, który w dodatku musi być specjalistą w tej dziedzinie i wiedzieć, jak interpretować często aktualizowane przepisy.

Organizacje odzysku opakowań

Chcąc uniknąć tego rodzaju problemów większość producentów podejmuje współpracę z Organizacjami Odzysku Opakowań. Zanim dojdzie do podpisania umowy, organizacja musi zebrać informacje na temat typu i ilości tzw. masy opakowaniowej, by ustalić, czy nadaje się ona do recyklingu i czy będzie mogła przejąć na siebie obowiązki producenta lub importera. Generalnie, Organizacje Odzysku Opakowań współpracują z licznymi zakładami odzysku i operują dużym wolumenem produktowym, mogą więc uzyskać nieporównywalnie lepsze warunki finansowe niż indywidualni zleceniodawcy – mają one dostęp do ogólnokrajowej sieci gospodarki odpadami, więc na rzecz naszego klienta np. z Wrocławia może działać recyker z Kielc. Zgodnie z założeniami ustawodawcy – chodzi więc o zapewnienie odzysku i recyklingu określonej masy odpadów, a nie miejsce, w którym się to dzieje. W praktyce jest to skomplikowany proces. Organizacja bierze na siebie odpowiedzialność za odzysk i recykling określonej tzw. masy opakowaniowej. Żeby tak się stało, musi poprzez swoich wyspecjalizowanych kontrahentów, to jest zbierających oraz recyklerów, najpierw zebrać wymaganą masę danego rodzaju opakowań, posegregować je i przetworzyć. Co ciekawe – część odpadów trafia na eksport, choć za granicą polskie organizacje mogą współpracować wyłącznie z zakładami recyklingu posiadającymi uprawnienia honorowane w naszym kraju. Choć zdarza się to rzadko, jeśli organizacja nie znajduje odpowiedniego ekwiwalentu określonych odpadów, przejmuje na siebie zobowiązania przedsiębiorców, producentów lub importerów, wnosząc za nich opłatę produktową. A opłaty produktowe są generalnie dość wysokie i uzależnione od typu opakowań. W związku z tym dużym firmom, które muszą się liczyć z opłatą produktową na poziomie kilku a nawet kilkudziesięciu milionów złotych, umowa z Organizacją Odzysku Opakowań pozwala zapomnieć o zagrożeniach i karach.

Dziurawy system

Co dzieje się z opakowaniami, które nie nadają się do powtórnego przerobu? Część z nich trafia do spalarni śmieci, znaczne ilości wykorzystują cementownie jako wsad do pieców. Pomimo licznych apeli ekologów, nadal poważny problem stanowią torby foliowe. Ich liczba się zmniejsza, ale znacznie wolniej niż byśmy sobie tego życzyli. Wygląda na to, że jedynym rozsądnym rozwiązaniem

jest powszechne zastąpienie folii materiałem biodegradowalnym. Jak jednak widać – trudno walczyć z nawykami rynkowymi. Dziurawy system odbioru zużytych opakowań, zwłaszcza z dużych osiedli, a także brak odpowiednich zachęt do ich segregacji i odsprzedaży, powoduje, że nadal na wysypiskach rosną hałdy. A przecież tak być nie musi. To wyzwanie nie tylko dla gmin, ale też dla instytucji oświatowych, które powinny wspierać postawy proekologiczne, ale i promować przedsiębiorczość wśród najmłodszych obywateli. Segregacja i odsprzedaż odpadów opakowaniowych mogą stanowić znakomity poligon doświadczalny. Po głośnym pożarze składowiska pozostałości chemicznych w Zielonej Górze media poświęcają wiele uwagi odpadom, które są przywożone do Polski z innych krajów. To ważny problem, choć nie wolno zapomnieć, że niektóre z tych transportów mają sens ekonomiczny, ponieważ zawierają surowce wtórne przeznaczone do dalszego przetworzenia, a nie utylizacji. Firmy dokonujące takich operacji powinny jednak dysponować polisami ubezpieczeniowymi lub gwarancjami bankowymi, warunkującymi przeprowadzenie recyklingu, jak również dokumentami, z których wynika, w którym zakładzie i w jakim terminie odbędzie się recykling. Nietrudno sprawdzić, czy taki zakład dysponuje urządzeniami umożliwiającymi określony proces technologiczny. Słowem – w dość prosty sposób można zahamować przywożenie do Polski cudzych śmieci.

Aż 99 proc. posegregowanych odpadów

W Japonii są miejscowości, których mieszkańcy udowodnili, że są w sta-

nie posegregować nawet 99 proc. odpadów. Ilustruje to poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa. Świat patrzy na to z zazdrością. Z roku na rok sytuacja się poprawia, ale system musi być lepiej zorganizowany. Najważniejsze jest uświadomienie, że segregowane odpady to surowiec jak każdy inny i ma określoną wartość. Zgodnie ze starą zasadą, że zmiany trzeba zacząć od siebie, należy gorąco zachęcać branżowe firmy do prowadzenia kampanii publicznych na rzecz segregacji i właściwego wykorzystania odpadów opakowaniowych. Powinniśmy też mówić o tym, co jest ważne dla świata, żeby nasze dzieci i wnuki mogły żyć na planecie, której kondycja przynajmniej nie będzie gorsza niż obecnie. Naturalnym zadaniem organizacji takich jak „Rebis” powinno być nie tylko rzetelne prowadzenie działalności, ale też promocja, która ten biznes stymuluje, a jednocześnie intensyfikuje powtórny przerób surowców. Każda ilość odzyskanych odpadów to bowiem oddech dla środowiska.

SEGREGUJMY ODPADY! PRZETWARZAJĄC SUROWCE WTÓRNE RATUJEMY ŚWIAT DLA NASZYCH DZIECI!

Zasady gospodarowania odpadami regulują ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (art. 8 pkt. 13 str. 8 (publiczne kampanie edukacyjne) oraz z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (załącznik nr 10, str. 45).

tów zrównoważonego rozwoju. Godna poparcia jest każda forma takiej edukacji – kampanie edukacyjne, ulotki, informacje w Internecie, konferencje i rozmaite eventy. Świadomość społeczna dotycząca ekologii jest dziś na nieporównywalnie wyższym poziomie niż jeszcze kilka lat temu”.

Życie pokazało, że trudno przecenić znaczenie ustawy dotyczącej wprowadzenia kaucji na opakowania plastikowe. To kolejny ważny krok po ograniczeniu ilości plastikowych toreb jednorazowego użytku zalewających rynek. Warszawska Organizacja Odzysku Opakowań „Rebis” SA od dawna przypomina Polakom, że zużyte opakowania, które trafiają na śmietnik mogą dla wielu firm stanowić cenny surowiec. Należałoby sięgnąć do wzoru sprzed transformacji ustrojowej, gdy w każdej miejscowości funkcjonowały liczne, łatwo dostępne punkty skupu, do których przynoszono puste butelki, papier i inne surowce. Dla dzieci i młodzieży był to sposób, by zarobić kilka złotych kieszonkowego. W związku z tym do pojemników na śmieci lub niestawnej pamięci blokowych zyspów trafiały odpady nie nadające się do utylizacji. Zużyte opakowania starannie segregowano, gromadzono i odnoszono do punktów skupu.

Dzisiaj to wzór godny naśladowania. Co ciekawe – bardzo podobny system funkcjonuje obecnie w Kalifornii, która jest światowym liderem zrównoważonego stylu życia. Zarówno szkoły, jak i rodzice, zachęcają młodych Amerykanów do zbierania surowców wtórnych, które można z zyskiem odsprzedać wyspecjalizowanej firmie. Szczególnie ważne jest to, by w rzeczywisty sposób zaangażować społeczeństwo, a zwłaszcza młodych ludzi, w proces przemiany

zachęci Polaków, a zwłaszcza najmłodsze pokolenie, do segregacji i umożliwi im odsprzedaż zużytych opakowań. Przetwarzanie więc, a nie utylizacja.

„Pobyt w USA stał się dla mnie inspiracją biznesową na całe życie – opowiada prezes Sławomir Kowalski. – Po powrocie do Polski chciałem zająć się czymś, co pozwoli mi połączyć zarabianie na życie z działalnością na rzecz środowiska. Nikt u nas wówczas nie mówił o gospodarce cyrkularnej i zagrożeniach związanych m.in. z globalnym ociepleniem. Na szczęblu Unii Europejskiej dopiero pojawiły się idee, które przybrały formę ESG. A przecież już wtedy było wiadomo, że jeśli nie wejdziemy na drogę sustainability, czekają nas poważne problemy – zarówno w skali kraju, jak i całej planety. W związku z tym zdecydowałem się utworzyć jedną z pierwszych organizacji odzysku opakowań. Działam na tym rynku od 20 lat. Skorzystałem z rozwiązań, które ustalały obowiązki przedsiębiorców i porządkowało sytuację w tej dziedzinie”.

Wypowiedź prezesa Kowalskiego należy uzupełnić informacją, że od 20 lat firmy wprowadzające na rynek towary w opakowaniach mają obowiązek, by zadbać o to, co stanie się z nimi później. Rozwiązaniem to zostało przyjęte ze Stanów Zjednoczonych. Cel stanowi przetwarzanie, a nie utylizacja, która przecież w taki lub inny sposób szkodzi środowisku. Zajmują się tym Organizacje Odzysku Opakowań, działające zgodnie z założeniami ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, która weszła w życie w 2002 roku. Głównym celem ich działalności jest zapewnienie

OOO REBIS S.A.	Organizacja Odzysku Opakowań REBIS S.A.		
ul. Wołska 64A lok. 8, 01-134 Warszawa	tel./fax: 0226205123, 0226206728	email: rebis@rebis.org.pl	
NIP: 951-20-61-104	REGON: 015286602	KRS: 0000146395	Numer Rejestrowy: 000023582
Kapitał akcyjny: 2 500 000 zł (opłacony w całości)			
Sąd rejestrowy: Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy KRS			

ŚWIĘTO UCHWALENIA KONSTYTUCJI 3 MAJA

Wójt i Samorząd Gminy Lesznowola zapraszają do
wspólnego świętowania 233. rocznicy uchwalenia
Konstytucji 3 Maja

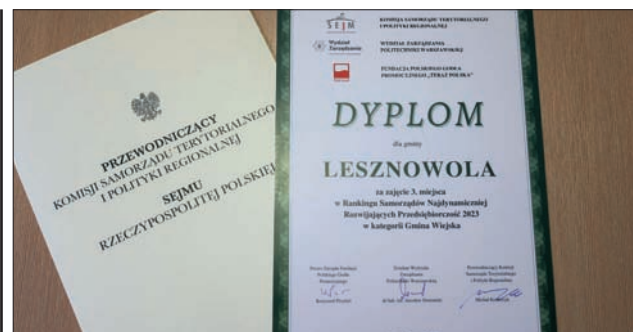
Piątek 3 maja 2024 r. godz. 12.00

Pomnik przed Urzędem Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60.
Po części oficjalnej program artystyczny w wykonaniu
Teatru TELIMENA i Zespołu kameralnego OKTAWA.

Niedziela 5 maja 2024 r. godz. 18.00

Monodram Wojciecha Wysockiego pt. „Życiorys” na podstawie
twórczości Zbigniewa Herberta.

Miejsce: Filia GOK Lesznowola w Mysiadle, ul. Topolowa 2.
Obowiązują wejściówki (więcej na www.gok-lesznowola.pl)

Lesznowola – dynamiczny rozwój przedsiębiorczości

Znamy już wyniki tegorocznego **Ranking Zrównoważonego Rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST)**.

Ranking powstaje pod kierunkiem prof. Eugeniusza Sobczaka z Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej i obejmuje wszystkie gminy z całej Polski. Na jego ogłoszenie każdego roku z niecierpliwością czekają wszystkie samorządy. Ogłoszenie wyników tegorocznego rankingu (czyli za rok 2023) odbyło się 23 kwietnia w Sejmie RP. Lesznowola zajęła 3 miejsce w Rankingu Samorządów Najdynamiczniej Rozwijających Przedsiębiorczość w kategorii gmin wiejskich!

Piątki dla przedsiębiorców

W Urzędzie Gminy Lesznowola raz w miesiącu organizowane są **bezpłatne konsultacje dla przedsiębiorców z przedstawicielem Mazowieckiego Regionalnego Funduszu Pożyczkowego**. Konsultacje dotyczą **nisko oprocentowanych pożyczek z pieniędzy pozyskanych z programów unijnych, rządowych i samorządowych**.

Pożyczkobiorcami mogą być przedsiębiorcy spełniający kryteria mikro, małego lub średniego przedsiębiorstwa w rozumieniu Załącznika I do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. posiadający siedzibę, a w przypadku osoby fizycznej adres miejsca zamieszkania, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz posiadający siedzibę lub prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa mazowieckiego. Najbliższe konsultacje odbędą się w piątek 26 kwietnia w godzinach 10.00-14.00.

UG Lesznowola

"Pewnego dnia sam ruszę w gwiazdną podróż pod samo niebo. Polecę na Księżyc i do gwiazd. (...) Chcę tam polecieć i zobaczyć, co tam jest. Chcę polecieć do nieba."
Jimi Hendrix

Z wielkim wzruszeniem przyjęliśmy wiadomość o rozstaniu na zawsze z

Śp. Justyną Behounek

Radną Gminy Lesznowola w latach 2006-2024
Osobą wielkiego Serca, szlachetną, ambasadorką ludzkich spraw,
zawsze uśmiechniętą...

Małżonkowi oraz Bliskim składamy wyrazy głębokiego współczucia
oraz wsparcia w tych jakże bolesnych chwilach

Wójt Maria Jolanta Batycka-Wąsik
wraz z Pracownikami samorządowymi Gminy Lesznowola
Przewodnicząca Rady Gminy Bożenna Korlak
wraz z Radnymi
Sołtysi Gminy Lesznowola

POŻYCZKI
MAZOWIECKIE

wydarzenie
KONSULTACJE
z przedsiębiorcami
w Lesznowoli

26 kwietnia 2024

Zadzwoń i zarezerwuj miejsce
tel. 721 343 343

Masz starszych rodziców...?

**Twój bliski jest niesamodzielnym,
ma problemy z pamięcią, demencją, chorobą Alzheimera...?**

zapraszamy na spotkania tematyczne dotyczące opieki

06.05.2024 poniedziałek godz. 18.00 - "Trudne sytuacje w opiece nad chorym z demencją- dlaczego tak się dzieje, co można zrobić?" część 1 (gromadzenie przedmiotów, zaniebdywanie higieny, problemy z jedzeniem, niechęć do picia, powtarzanie pytań i czynności, zapominanie, brak współpracy, apatia, depresja)

13.05.2024 - poniedziałek godz. 18.00 - Trudne sytuacje w opiece nad chorym z demencją - dlaczego tak się dzieje, co można zrobić? część 2 (urojenia, niepokój, agresja, "wędrowanie", chodzenie za opiekunem, chęć pójścia do pracy/domu, niestosowne zachowanie, upór)

20.05.2024 - poniedziałek godz. 18.00 - Zaginięcie osoby starszej z zaburzeniami pamięci - jak zapobiegać i co robić, kiedy bliski zaginie?

27.05.2024 - poniedziałek godz. 18.00

Wyposażenie domu i mieszkania, które pomaga osobom starszym, w tym osobom z demencją

ŚRÓDMIEŚCIE

MIEJSCE: budynek PASTy, ul. Zielna 39 (metro Świętokrzyska)

ZAPISY: Stowarzyszenie Syntonia tel. 792 890 810 lub zapisy@syntonia.org.pl

UDZIAŁ JEST BEZPŁATNY

Istnieje możliwość zapewnienia opieki zastępczej na czas Państwa udziału w zajęciach u podopiecznego w domu

Projekt Blisko Bliskich 2023-2024 – Punkt Informacji i Wsparcia dla nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych 60+ jest współfinansowany ze środków Miasto Stołeczne Warszawa

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznówola
ul. Gminna 60

Lesznówola, 23.04.2024 r.

RUP.6721.1.20.2023.MDO
ID: 157165

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu KPGO Mysiadło zatwierdzonego uchwałą Nr 638/XLVIII/2014 Rady Gminy Lesznówola z dnia 12 listopada 2014 r.

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznówola Nr 888/LXVIII/2023 z dnia 21 września 2023 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu KPGO Mysiadło zatwierdzonego uchwałą Nr 638/XLVII/2014 Rady Gminy Lesznówola z dnia 12 listopada 2014 r. w dniach **od 06.05.2024 r. do 03.06.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznówola w godzinach od 10⁰⁰ do 16⁰⁰, na stronie internetowej Urzędu Gminy, w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (*zmiana dotyczy jedynie § 33 pkt 2 w celu modyfikacji funkcji na terenie o symbolu numerowym i literowym 5 U/Z*).

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie zmiany planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się **w dniu 08.05.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznówola o **godz. 16⁰⁰**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie zmiany planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, z oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 19.06.2024 r.** w następujący sposób:

1. bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznówola, w godzinach pracy Urzędu;
2. pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola.
3. drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Organem właściwym do rozpatrzenia powyżej wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznówola.

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

1. Administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rodo@lesznowola.pl.
2. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznówola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznówola.
3. Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust.1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
5. Odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną t.j. urzędu.
6. Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
7. Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
8. W granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania.
9. W granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>).
10. Podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
11. Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Wójta Gminy danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia procedury sporządzenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługujące, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

Tusze, Tonery
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

**BEZPŁATNA
DOSTAWA
DO FIRM
na Ursynowie!**

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

Dzisiaj jest Wtorek 06 listopada 2012. Imieniny Feliksa, Leonarda, Melaniasza

POGODA NA DZIS
6° 2°

PASSA WWW.PASSA.WAW.PL
TYGODNIK SĄSIADÓW

**ZAPRASZAMY
DO ODWIEDZENIA NASZEGO PORTALU**

HEALTHCARE ZAGĘBIE REKLAMA KONTAKT

**Stowarzyszenie SYNTONIA
zaprasza Seniorów na**

bezpłatne BADANIA PAMIĘCI

INFORMACJE i ZAPISY: Stowarzyszenie Syntonia tel. 792 890 810
Liczba miejsc ograniczona

Co strażacy ćwiczą w nocy w metrze?

Jak bezpiecznie wydobyć osobę poszkodowaną spod pociągu metra i jak szybko oraz sprawnie przeprowadzić akcję ratunkowo-ewakuacyjną na wypełnionej dymem stacji kolei podziemnej? Tego między innymi uczą się warszawscy strażacy podczas nocnych ćwiczeń w metrze.

W ciągu trzech kolejnych nocy, czyli w czasie, kiedy metro ma przerwę w kursowaniu, stacje warszawskiej kolei podziemnej wypełniły się strażakami z Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 7 z ul. Powstańców Śląskich. Na stacjach metra ćwiczyli oni m. in. wydobywanie

osób poszkodowanych spod pociągu metra.

Ratować w ekstremalnych warunkach

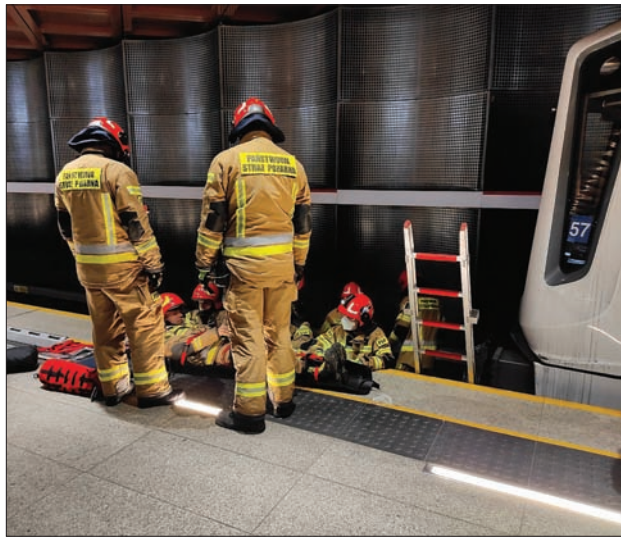
Podczas szkolenia w tak specyficznym i trudnym otoczeniu, jakim są perony metra, ważny jest dosłownie każdy szczegół. Dlatego oprócz przypomnienia rozkładu stacji, rozmieszczenia newralgicznych pomieszczeń i rozwiązań technicznych w metrze, podczas akcji ratowniczych stoczeńni strażacy uczą się, jak wykorzystać różnego rodzaju sprzęt i reagować w zależności od rozwoju sytuacji. W minionym tygodniu druhowie z JR-G 7 ćwiczyli więc m. in. ewakuację rannych z użyciem noszy

plachtowych, noszy rolowanych (MSTS – Tactical Stretcher) oraz noszy podbierakowych.

Podczas ćwiczeń – prowadzonych cyklicznie wraz z Zakładową Służbą Ratowniczą Metra Warszawskiego – nie brakuje również symulacji akcji ratunkowych w warunkach pożaru czy silnego zadymienia. Chcąc osiągnąć warunki zbliżone do zadymienia powstałego w wyniku pożaru na stacji metra, trzeba więc użyć świec dymnych.

Kadeci też ćwiczą

Ale to nie jedyne szkolenia, które odbywają się w warszawskim metrze – w czasie, kiedy większość mieszkańców i mieszkańców spokojnie śpi, czyli no-

cą. W ramach zajęć pt. „Taktyka zwalczania pożarów w transporcie drogowym i szynowym”, w lutym br. na stacji metra Bródno ćwiczyło 33 strażaków Państwowej Straży Pożarnej w służbie kandydackiej – członków Koła Naukowego Działania Gaśniczych Akademii Pożarniczej. Pod okiem instruktorów z Działu Doskonalenia Zawodowego i Poligonu Akademii Pożarniczej oraz funkcjonariuszy z Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Akademii Pożarniczej przy ul. Słowackiego przyszli strażacy uczyli się, jak nieść pomoc poszkodowanym w metrze – podczas pożaru i innych niebezpiecznych zdarzeń.

Anna Bartoń

Niepełnosprawni z „Mai” włączyli się w akcję Żonkile na Ursynowie

Tegoroczna akcja społeczno-edukacyjna Żonkile miała na Ursynowie niecodzienne oblicze. Przy Urzędzie Dzielnicy po raz pierwszy w 12-letniej już tradycji papierowe żonkile rozdawały przechodniom osoby ze znaczną niepełnosprawnością ze Stowarzyszenia „Maja” uczęszczające do Ośrodka Wsparcia i Integracji przy ul. Belgradzkiej 33 w Warszawie.

Przypomnijmy, że akcja Żonkile prowadzona jest przez Stołeczne Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w rocznicę wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 kwietnia 1943). Symbolika pamięci pomordowanych w tym pierwszym miejskim zbrojnym zrywie w okupowanej Europie w czasie II wojny światowej pochodzi od zwyczaju oddawania hołdu powstańcom pod pomnikiem Bohaterów Getta. To Marek Edelman, ostatni przywódca Żydowskiej Organizacji Bojowej, lekarz kardiolog, do końca życia w każdą rocznicę przychodził pod pomnik, a w raz z nim warszawianie z żonkilkami. Dodajmy, że rozwinęty żonkil przypomina gwiazdę Dawida.

Wolontariuszem POLIN może zostać każdy po przejściu odpowiedniego przeszkolenia.

Teraz wolontariuszami byli Marta i Mateusz.

Stowarzyszenie działa od 1999 roku. Jak czytamy na stronie internetowej „Maja” jest miejscem utworzonym z potrzeby serca – z myślą o dorosłych osobach niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim i ich rodzinach. Naszą misją jest umożliwienie dorosłym osobom z niepełnosprawnością intelektualną rozwoju szeroko rozumianych umiejętności, tak by podnosiły i doskonaliły swój poziom funkcjonowania psychospołecznego. Tym samym, by pozostały aktywne społecznie i kulturalnie.

Placówka wspiera podopiecznych w usamodzielnianiu się pod kątem zaradności życiowej. Prowadzi treningi czynności dnia codziennego, takich jak gotowanie, robienie zakupów, korzystanie z komputera i internetu. W kontekście aktywności społecznej podopieczni „Mai” biorą udział w wielu wycieczkach wyjazdowych, między innymi do Łodzi, Wrocławia, na Podlasie. Licznie składają wizyty także w stołecznych miejscach dóbr kultury – zwiedzanie Muzeum Narodowego, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Niepodległości czy wreszcie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN –

kolebki akcji społeczno-kulturalnej Żonkile – to tylko kilka przykładów.

Terapeuci Ośrodka Wsparcia i Integracji dbają o wzmocnienie świadomości społecznej i narodowej wychowanków. Dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną załataną pod ich opieką sprawy urzędowe, chociażby w ursynowskim Urzędzie Dzielnicy, scenarii piątkowej aktywności wolontaryjnej „Majowiczów”. Zapraszają także chętnych na wydarzenia wewnętrzne odbywające się przy okazji uroczystości między innymi z okazji Świąt Wielkocnocnych, rocznicy Konstytucji 3 maja czy wybuchu powstania warszawskiego.

Ośrodek odwiedzają słynne osobistości, jak dotąd byli to pani prezydentowa Agata Duda czy gospodarz Warszawy Rafał Trzaskowski. W ostatnim czasie koncerty dawali tu m. in. ursynowianka Lidia Stanisławska, były wokalista zespołu Łąki Łan Włodek Dembowski ps. Paprodiad czy jeszcze w kwietniu br. skrzypek, kompozytor i aranżer, koncertmistrz orkiestry kameralnej Collegium Varsoviense Tadeusz Melon. Od ponad roku Stowarzyszenie jest zaprzyjaźnione z TVP Polonia, w tym okresie podopieczni już kilkakrotnie wystąpili na jej antenie. Program

Nigdy więcej zła

„Słownik polsko@polski” popularyzujący kulturę języka polskiego, prowadzony jest wybitnym językoznawcą profesora Jana Miodka, który ze znaną szeroko dystyncją odpowiada na pytania wychowanków ursynowskiej instytucji.

Dla podopiecznych „Mai” kontakt ze sztuką nie ogranicza się jedynie do biernego jej odbioru. Terapeuci prowadzą w Ośrodku zajęcia artystyczne, takie jak tańce (działa tu zespół Rapsodia 2), malarstwo, warsztaty rękodzielnicze, m. in. ceramika, umuzykalnienie. Dodać tutaj warto, że poza zajęciami arteterapeutycznymi wychowankowie korzystają ze wsparcia logopedy i fizjoterapeuty.

Istota działalności Stowarzyszenia realizowana jest w duchu szeroko pojętej aktywizacji osób zmagających się z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną jako formy walki z wykluczeniem społecznym. Korzyści mają tu znaczenie obustronne. Podopieczni rozwijają własny potencjał twórczy, pokonują wewnętrzne bariery w relacjach z otoczeniem, co pobudza ich

śmiałość i karmi potrzebę aktywnej przynależności społecznej, którą ma wszak każdy z nas. Ta część środowiska, która na co dzień nie boryka się z ograniczeniami typowymi dla osób z tym rodzajem niepełnosprawności, ma okazję dotknąć osób, takich jak podopieczni Mai, przyrzeć się im z bliska. Otrzymać od nich nie tylko upamiętniającą tragiczny los dwudziestowiecznych Żydów żonkile, ale i skorzystać z szansy na otwarcie się, przełamanie jakże powszechnej bariery obaw przed innością, nieznanym. Jest to sposobność, by obalić stereotypy dotyczące inercji niepełnosprawnych intelektualnie, poszerzyć swą szeroko rozumianą społeczną tolerancję, rozwinąć się wewnętrznie, osobiście. Dostać także po prostu uśmiech, usłyszeć miłe słowo, poczuć ciepło – osoby takie jak podopieczni Stowarzyszenia „Maja” są bardzo otwarte, ciekawe innych, tolerancyjne i wrażliwe. Nie stosują pojęć takich jak inność, nieumiejętność, niesprawiedliwość.

Narzucony przez hitlerowskie Niemcy eks-terminacyjny los ży-

jących w pierwszej połowie XX wieku Żydów podzielił na terenach Polski i Europy także ludzkie choroby psychiczne i upośledzeni mentalnie (akcja T4). Czy jednak można mówić o osobach niepełnosprawnych intelektualnie? Co to określenie oznacza? Kto zbudował tę definicję i jakie miał prawo ustanowienia jej kryteriów?

Witalność osób symbolizowanych przez ursynowian Martę i Mateusza zwyciężyła wprowadzoną w życie prawie sto lat temu ideę ciemnienia „innych” dzięki prostocie wręczania wiosennego kwiatka. Siła podopiecznych „Mai” jako reprezentantów części społeczeństwa zmagającej się po prostu z większymi trudnościami w codziennym funkcjonowaniu i ich wolontaryjnej aktywności w dniu 19 kwietnia br. to subtelne przypomnienie pamięci o ofiarach uprzedzeń, niesprawiedliwości, okrucieństwa, poczucia wyższości nad innymi. O Żydach, o bohaterach niniejszego artykułu, o nas samych.

Justyna Zajac

Zdjęcia nadesłane przez autorkę

Warszawa uczciła bohaterów powstania w getcie

Pod pomnikiem Bohaterów Getta Warszawskiego przed Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN odbyły się uroczystości związane z rocznicą wybuchu powstania w getcie warszawskim. Przedstawiciele władz miasta, środowisk artystycznych i delegacji zagranicznych złożyli kwiaty, a w całej Warszawie zabrzmiały syreny upamiętniające zryw sprzed 81 lat.

W 1940 r. Niemcy ogrodzili murem część centrum Warszawy i stłoczyli tam prawie pół miliona Żydów ze stolicy i okolic. Uwięzieni w getcie umierali wskutek głodu, chorób, niewolniczej pracy i ginęli w egzekucjach. Latem 1942 r. została zorganizowana Wielka Akcja likwidacyjna. Niemcy wywieźli z getta do ośrodka zagłady w Treblince blisko 300 tysięcy Żydów.

Wśród tych, którzy pozostali, narodziła się idea zbrojnego oporu. W dniu 19 kwietnia 1943 r. dwa tysiące Niemców wkroczyło do getta, by je ostatecznie zlikwidować. Przeciwwstawilo się im kilkuset młodych ludzi z konspiracyjnych – Żydowskiej Organizacji Bojowej (ZOB) i Żydowskiego Związku Wojskowego (ZZW). Powstańcy, pod dowództwem Mordechaja Anielewicza, byli wycieńczeni i słabo uzbrojeni. Wielu wiedziało, że nie mają szans, ale wołało zginąć w walce, by ocalić swoją godność.

Także w tym roku pod Muzeum POLIN kwitną tulipany odmiany Irena Sender, posadzone w 2022 roku wzdłuż alei im. I. Senderowej. Charakterystyczne czerwone kwiaty z żółtą plamką na dole zakwitły po raz pierwszy w 80. rocznicę wybuchu powstania. Tulipany uzupełniają kompozycje z żonkilkami, które w okolicy POLIN co roku przypominają o tym wydarzeniu.

Akcja żonkile

Aby uczcić pamięć bohaterek i bohaterów, którzy zginęli w walce o wol-

ność, wolontariusze rozdawali w ramach Akcji Żonkile papierowe kwiaty. Można ich było spotkać na terenie całego miasta. Celem tej inicjatywy jest przywracanie pamięci o powstaniu w getcie warszawskim. Żonkile stały się symbolem tego dnia za sprawą jedne-

go z ocalałych z getta – Marka Edelmana, ostatniego dowódcy Żydowskiej Organizacji Bojowej, który zawsze 19 kwietnia, w rocznicę powstania, składał bukiet żółtych kwiatów pod Pomnikiem Bohaterów Getta na Muranowie. Żonkil stał się symbolem szacunku i pamięci o powstaniu.

Historia getta w Muzeum Warszawy

„Świadcstwa z getta warszawskiego” to nowo otwarta część wystawy głównej Muzeum Warszawy. Obejmuje okres od czasu okupacji niemieckiej i wydzielenia „obszaru zagrożonego tyfusem” wiosną 1940 roku do obchodów piętej rocznicy powstania w getcie warszawskim w roku 1948. Zobrażowanie codzienności życia w getcie możliwe jest dzięki wielu różnym spojrzeniom – żołnierzy i członków ruchu oporu, kobiet i mężczyzn, amatorów i profesjonalistów.

Prezentowane są także wykopane w czasie poszukiwań przedmioty, należące do ludzi z terenów przedwojennej dzielnicy północnej. Wystawę zamyka film, dokument nagrany przez garstkę ocalałych zaraz po wojnie, który pokazuje miejsce po getcie – pustynię, powstała po unicestwieniu całej społeczności żydowskiej – symbol jej zagłady.

Klinika,
której
nie było

spoko
moko

#SpokoMOKO

Edward Flatau był pionierem polskiej neurologii. Do grona naukowych sław wszedł przebojem, publikując pod koniec XIX wieku „Atlas mózgu człowieka i przebiegu włókien”.

Wydawnictwo błyskawicznie przetłumaczono z niemieckiego na angielski, francuski i rosyjski, a autor otrzymał m. in. propozycję objęcia katedry neurologii uniwersytetu w Buenos Aires. Odmówił, wrócił do Warszawy i podjął pracę w szpitalu starozakonnych na Czystem. Przez wiele lat zmagał się z migreną, której oddał również część zawodowego życia. Poświęcił jej pracę monograficzną, która stała się podręcznikiem dla lekarzy wielu specjalności.

W 1922 Edward Flatau roku kupił parcelę przy ul. Puławskiej 41, gdzie kilka lat później zaczął budować prywatną klinikę chorób neurologicznych. Ostatecznie przeznaczenie budynku zmieniono i pacjenci słynnego doktora nigdy nie zaczęli się tu leczyć, a on sam w 1932 zmarł z powodu guza mózgu.

Fot. Hanna Dzielińska

Mazowieckie Forum Integracyjne

19 kwietnia na Uczelni Łazarskiego zostało zrealizowane wydarzenie pn. „Mazowieckie Integracyjne Forum Młodzieżowych Rad – Jakość w edukacji”, organizowane przez Młodzieżową Radę Dzielnicy Mokotów.

Uczestnicy spotkania – przedstawiciele młodzieżowych rad z terenu województwa mazowieckiego – mieli okazję poznać się, wymienić się doświadczeniami w zakresie działalności samorządowej oraz pomysłami na inicjatywy, które mogłyby realizować wspólnie. Wydarzenie składało się z dwóch debat – jedna dotyczyła zdrowia psychicznego młodzieży, a druga możliwości rozwoju zdolności i zainteresowań młodzieży.

Spotkanie oficjalnie otworzył burmistrz Dzielnicy Mokotów Rafał Miałowski oraz przewodnicząca Młodzieżowej Rady Dzielnicy Mokotów Daria Jabłońska. W dalszej części wydarzenia zaproszeni prelegenci przeprowadzili dwie debaty zakończone sesją pytań i odpowiedzi. Na zakończenie głos zabrała zastępczyni burmistrza Dzielnicy Mokotów Anna Lasocka.

Realizację zadania nadzoruje Zespół Funduszy Europejskich dla Dzielnicy Mokotów. Zadanie „Mazowieckie Integracyjne Forum Młodzieżowych Rad – Jakość w edukacji” współfinansowano ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Fot. Urząd Dzielnicy Mokotów

Poszukujemy wolontariuszy do wsparcia Biegu SGH!

Do największego charytatywnego biegu, organizowanego przez studentów w Polsce, którego współorganizatorem jest Urząd Dzielnicy Mokotów m. st. Warszawy pozostało już tylko kilkanaście dni. Wszystkich miłośników biegania i nie tylko zapraszamy 12 maja w południe na Mokotowski Bieg Szkoły Głównej Handlowej.

To już 11. edycja, a partnerem tytularnym jest Urząd Dzielnicy Mokotów. Zapisać można się na stronie: www.biegsggh.pl. Weź udział w wydarzeniu i spotkajmy się na trasie!

Jednak zawsze przy organizacji tak dużych przedsięwzięć każda pomoc jest na wagę złota! Dlatego, jeżeli chcesz zaangażować się w organizację największego studenckiego Biegu w Polsce lub potrzebujesz zaświadczenia o wolontariacie... mamy dla Ciebie idealną wiadomość! Rozpoczynamy rekrutację wolontariuszy do Mokotowskiego Biegu SGH. Jeśli masz powyżej 15 lat i chęci do działania, dołącz do zespołu i wspólnie z Nami stwórz to wyjątkowe wydarzenie! Głównym zadaniem wolontariuszy będzie pomoc logistyczna - od przygotowania tras biegu po wsparcie przy punktach kontrolnych.

Rozmawiamy z Agnieszką Pfeiffer z Ogrodu Botanicznego PAN

Majówka w Powsinie to moc atrakcji

KATARZYNA NOWIŃSKA: W dniach od 1 do 5 maja Ogród Botaniczny PAN zaprasza wszystkich na niezwykle interesujące wydarzenia w ramach festiwalu HANJI – ONGGI – ODDECH. Proszę opowiedzieć o tych atrakcjach naszym czytelnikom.

AGNIESZKA PFEIFFER: Faktycznie tegoroczna majówka w Ogrodzie to moc atrakcji i wiele niezwykle wydarzeń. Jednym z nich będzie festiwal HANJI – ONGGI – ODDECH, który odbędzie się w dniach 1-5 maja i podczas którego odkrywać będziemy magię dalekiej Korei. Wraz z ONGGI Stowarzyszeniem Kulturalnym Polska-Korea oraz przy współpracy z Hanji Art&Culture Foundation z Wonju wyruszymy w niezwykle podróż przez kulturę i sztukę Korei. Nasz Gość Honorowy, Hanji Art&Culture Foundation z Wonju, to instytucja promująca wiedzę o tradycyjnym koreańskim papierze czerpanym – hanji. Pokaz wytwarzania papieru hanji, wystawa naczyń onggi wykonanych z papieru hanji, warsztaty rękodzielnicze oraz mini kiermasz produktów wykonanych z papieru hanji będą głównymi punktami tego festiwalu. W ramach tego wydarzenia nie zabraknie także wyjątkowych doznań smakowych. Wraz z naszymi gośćmi z Korei sięgniemy do zapasów kimchi, które jesienią ubiegłego roku przygotowaliśmy i zakopaliśmy na terenie Ogrodu.

Czy wstęp na te wszystkie wydarzenia jest dodatkowo płatny?

Do wzięcia udziału w festiwalu upoważnia zwykły bilet do Ogrodu.

Podczas majówki organizują Państwo w ogrodzie kiermasz. Co będzie można kupić podczas tego kiermaszu, w jakich dniach będzie się odbywał i w którym miejscu będą rozstawione stoiska?

Poza festiwalem HANJI – ONGGI – ODDECH, w ten wyjątkowo w tym roku długi weekend majowy zaplanowaliśmy w Ogrodzie kiermasz rodzimego rękodzieła, rzemiosła i wyrobów naturalnych. Będą stoiska z ceramiką i z rzeźbą, będzie biżuteria oraz haft. Będzie coś dla ciała i coś dla ducha. Planujemy, aby artyści i rękodzielnicy wystawiali się podczas wszystkich 5 dni majówki. Stoiska rozlokowane będą w głównej alei Ogrodu.

Piątego maja w Ogrodzie będą się odbywały warsztaty florystyczne. Proszę powiedzieć, czego będzie się można nauczyć podczas warsztatów i jak się na nie zapisać?

Maj i czerwiec to okres komunijny, to czas balów maturalnych i początek sezonu ślubnego. Dlatego 5 maja, w niedzielę o godzinie 12.00 zaprosimy wszystkich chętnych na warsztaty florystyczne z tworzenia mini ozdób z kwiatów ciętych. Będą to butonierki, ozdobne spinki do włosów, kwietne bransoletki na rękę czy dekoracyjne broszki. Nauczmy się tworzyć oryginalne, niepowtarzalne kwietne ozdoby i porozmawiamy o tym, jak przedłużyć trwałość roślin ciętych, aby jak najdłużej cieszyły nasze oko. Na warsztaty można zapisać się, wysyłając zgłoszenie na adres: warsztaty@ob.pan.pl.

Z kolei 11 maja w Alei Dębowej czeka nas wernisaz wystawy prac prof. Leszka Szurkowskiego. Jaka jest tematyka tych prac?

Leszek Szurkowski – fotograf, grafik, wykładowca akademicki, leśnik i entomolog. Ukończył studia na Wydziale Leśnym Akademii Rolniczej w Poznaniu w

1973 r., później zrobił doktorat i habilitację z dziedziny fotografii i multimedii. Niezwykły twórca i artysta, który zaszczylił Ogród swoją wystawą fotografii artystycznej – Theatrum Botanicum. Wystawa ta, to podróż w głąb natury, to próba oglądania jej w detalu, to analiza języka kształtów, brył i kolorów obecnych w przyrodzie.

Również od 11 maja będzie można podziwiać nową wystawę w Fangorówce. Proszę powiedzieć, czyje będą to prace i jaka będzie ich tematyka?

Autorkami prac są Weronika Naszarkowska – Multanowska oraz Bogna Gniazdowska. Tytuł wystawy to: „Dwugłos malarski o przemijaniu”. Panie połączyły siły, aby stworzyć projekt o przemijaniu, o ulotności i kruchości życia, o upływie czasu, o tym, co warto próbować ocalić od zapomnienia. Weronika Naszarkowska – Multanowska maluje sceny – cytaty z zapamiętanych obrazów ulubionych Mistrzów, komponuje układanki kolorów i wzorów stwarza zaciśnięte pełne smaków. Bogna Gniazdowska natomiast skupia się na roślinach, na irysach. Kwiaty te poprzez ogromną różnorodność kształtów i barw uwodzą, zwodzą i udają coś, czym w rzeczywistości nie są. Od 11 maja do 2 czerwca zapraszamy do Fangorówki na ten subtelny pokaz pokory wobec czasu i przemijania.

11 maja na terenie ogrodu Wydawnictwo Tatarak zaprasza na „Obchody 55-lecia bardzo głodnej gąsienicy”. Brzmi bardzo interesująco. Czy uchyli Pani rąbka tajemnicy co będzie się wtedy działo?

„Bardzo głodna gąsienica” – chyba nie ma dziecka, które nie zna i nie kocha tej książki. To historia niepozornej gąsienicy, która zabiera maluchy w podróż kulinarną. To świetna zabawa dla najmłodszych dzieci i pierwsza książka edukacyjna, dzięki której dzieciaki poznają dni tygodnia, uczą się liczyć owoce i zdobywają wiedzę o cyklu rozwoju motyla. Dowiadują się także, że lody zagryzione ogórkiem kiszonym kończą się bólem brzucha. Książka Erica Carle’a obchodzi właśnie 55 urodziny i z tej okazji wydawnictwo Tatarak organizuje w Ogrodzie warsztaty dla dzieci i wystawia swoje stoisko z książkami, czytankami i opowiadankami. Tego dnia zapraszamy do nas wszystkie maluchy oraz ich rodziców.

Jakie atrakcje szykują Państwo dla nas na Noc Muzeów?

W tym roku Noc Muzeów wypadła 18 maja. Tego dnia Ogród otwiera się dla zwiedzających także po zmroku. Dla naszych gości zaplanowaliśmy trzy spacer z dreszczykiem. Przewodnikiem po krainie tajemniczych i groźnych roślin będzie doświadczony elficki mnich oraz drużyna elfów, z którymi wybierzemy się w podróż do krainy ognia. Spacer wśród olbrzymich i drapieżnych monster zakończony będzie mistycznym pokazem płomieni, a całe wydarzenie dodatkowo uatrakcyjnią warsztaty z budowania bomb kwiatowych. Tego wieczoru kawiarnia serwować będzie elfickie ciastka z mchem i cocktaile z porostów.

18 maja Stowarzyszenie J-elita organizuje konferencję „W ogrodzie o zdrowiu”. Czego będzie się można dowiedzieć podczas tej konferencji? Czy udział w wydarzeniu jest dodatkowo płatny i czy należy się wcześniej na konferencję zarejestrować?

Konferencja „W ogrodzie o zdrowiu” dostępna będzie dla każdego, kto tego dnia kupi zwykły bilet do Ogrodu. Podczas spotkania odbędzie się rozmowa z prof. gastroenterologiem, będą wykłady, prelekcje i prezentacje dotyczące chorób gastrycznych i jelitowych. Wszystkich zainteresowanych tematem zdrowia i chorób jelit zapraszamy 18 maja, o godzinie 11.00 do naszej sali konferencyjnej.

Co jeszcze szczególnie ciekawego czeka nas w ogrodzie w maju?

Wydarzeniem, o którym warto wspomnieć, jest happening teatralny, organizowany w Ogrodzie przez Teatr Sztuka Ciało. Spektakl odbędzie się 19 maja o godzinie 16.00 i zatytułowany jest Roślinne Damy. Scenerią do tego przedstawienia będzie mistyczne Arboretum, w którym zamieszka tajemniczy Ogrodnik

Agnieszka Pfeiffer koordynatorka ds. organizacji wydarzeń w Ogrodzie Botanicznym PAN w Powsinie. Pracując w Ogrodzie łączy pasję do roślin i przyrody z pracą z ludźmi i dla ludzi. W wolnym czasie projektuje ogrody przydomowe i zielone przestrzenie. Jest florystka i specjalizuje się w projektach i kompozycjach rustykalnych, sielskich, naturalistycznych i przyjaznych środowisku. Natura i rośliny to jej wielka miłość i pasja.

18-19 maja odbędzie się u Państwa wystawa „Najpiękniejsze kury świata”. Co to za wydarzenie?

Wystawa „Najpiękniejsze kury świata” ma już swoją kilkuletnią tradycję w Ogrodzie Botanicznym i zawsze cieszyła się ogromnym uznaniem naszych gości. W ubiegłym roku, z przyczyn od nas niezależnych wystawa się nie odbyła, ale w tym roku wracamy do tego przedsięwzięcia. Tegoroczna wystawa to już IX edycja zorganizowana przez Stowarzyszenie Hodowców Drobiu Rasowego Czubatka Polska, które obchodzi w tym roku 20-lecie swojego istnienia oraz Ogród Botaniczny PAN w Powsinie. Motywem przewodnim tegorocznego eventu będą polskie rasy drobiu. Wszystkich miłośników kur zapraszamy na ten niezwykle pokaz 18 i 19 maja do naszych hal wystawowych.

24 maja zapraszają Państwo na nocną edycję biegu „Botaniczna Piątka”. Proszę powiedzieć, jaka będzie trasa biegu i w jakich godzinach będzie się odbywał?

Z Botaniczną Piątką Ogród działa od lat. Co roku odbywają się biegi i marszobiegi, które organizowane są na naszym terenie. Edycja nocna, która tym razem zaplanowana jest na 24 maja, wystartuje o godz. 20.30 i przebiegać będzie po ogrodowych ścieżkach. Trasa to 5 km wśród nocnej, ogrodowej scenerii.

Czy na bieg obowiązują wcześniejsze zapisy?

Zapisy do edycji nocnej i do wszystkich innych odbywają się na stronach Botanicznej Piątki pod adresem: www.botaniczna5.pl.

Pani Agnieszko bardzo dziękuję za tę interesującą rozmowę.

25 kwietnia 2024: Dziś mija 7300 dni przynależności Polski do Unii Europejskiej. 1 maja minie 20 lat.

Także 20 lat temu (2004) powstał Muzyczny Kabaret Wojtki Dąbrowskiego (MKWD). Zapraszamy z tej okazji na jubileuszową Wojciechówkę, która tradycyjnie, jak co roku, odbędzie się w Domu Kultury Stokłosy (ul. Lachmana 5) w najbliższą niedzielę 28 kwietnia o godz. 18.

Autor ostrej satyry politycznej zaprezentuje swoje wybrane wiersze i piosenki, drukowane przez 20 lat w tygodniku Passa. Zaprezentowany zostanie także V tom zbioru satyr MKWD z lat 2021-2024, który się właśnie ukazał.

Gwarantujemy 2 godziny wyjątkowej rozrywki.

W prawo czyli w lewo

Różnica pokoleń

Czasem przychodzi do mnie jakiś rodzaj refleksji, że zaczynam rozmyślać o tym, co było i o tym, co będzie. Chociaż roztrzaskanie przeszłości nie zawsze ma sens, to jednak warto wyciągać płynące z niej wnioski. Niektóre kraje zawdzięczają swój rozwój doświadczeniom zbieranym przez lata a nawet tysiąclecia. Wiedzę tę skrupulatnie spisywano aby mogły korzystać z niej następane pokolenia. Tak było np. w starożytnych Chinach. Tamtejsze warstwy rządzące i urzędniczy podejmowali ważne decyzje na podstawie wieloletnich zapisków. Jak widać, wiele można dowiedzieć się z doświadczeń przodków. Po co odkrywać Amerykę, skoro ktoś już to zrobił przed nami.

Ludzie młodzi zwykle są skoncentrowani na przyszłości i jest to naturalne zachowanie, typowe dla młodego wieku. No, ale nie zawsze można patrzeć jedynie do przodu niczym koń dorożkarski, który ma klapki zasłaniające mu inny widok. Czworonóg w zaprzęgu patrzy do przodu, bo tego chce dorożkarz. Ludzie to jednak nie konie dorożkarskie i w swojej znakomitej większości starają się patrzeć na świat z różnych punktów widzenia. Nie wystarczy im tylko jeden narzucony, przez kogoś. Niektórzy dla świętego spokoju wolą nie widzieć tego, co mogłoby im ten spokój zaburzyć. Ale do rzeczy, czy jak mówią poligłoci ad rem! W swoich rozważaniach nie zamierzam zajmować się wszystkim, lecz chcę skupić się na tym, co dotyczy mnie bezpośrednio - na kulturze.

Obserwując to, co się w niej dzieje, dochodzę do wniosku, że wszystko to, co powstaje obecnie, już było. Mimo że nosi etykietkę nowości. Powtarzane są rzeczy, które zaistniały już dawno temu. Czasem dzielają je od pierwowzoru dekady lat lub dłużej. A może nie do końca tak jest? Może nie mam racji, patrzę jednostornie jak koń dorożkarski, a tu przydałby się inny punkt widzenia. No i tu jest problem, bo wspomniany koń, choć z klapkami na oczach, zwykle zmierza do określonego celu. Tu zaś celem jest właściwy ogląd zjawisk kulturowych zachodzących wokół nas. Może więc prosta droga jest lepsza niż kluczenie na boki.

Kultura jest niekończącym się ciągiem zdarzeń, trwającym przez całe wieki lub dłużej. Jest niczym wiedza zapisywana przez wspomnianych wcześniej Chińczyków. Żeby ją lepiej zrozumieć warto patrzeć na nią jak na kontynuację tego, co było, chociaż co jakiś czas pojawiają się trendy zrywające z dotychczasowym dorobkiem i negujące wszystko w czambuł. Twórcy piszą rozmaite manifesty, w których odrzucają dawne autorytety i próbują zająć ich miejsce. Parząc z dłuższej perspektywy, widzimy, że jednorazowa prowokacja, choćby miała w nazwie przymiotnik „arty-styczna”, nie wytrzymuje próby czasu. Ten jest nieubłagany cenzorem w takich przypadkach. Kultura to swoista sinusoida, w której raz są wzloty, a raz spadki. Mam nieodparte wrażenie, że właśnie teraz mamy do czynienia z takim spadkiem, czyli z okresem w którym niewiele dodajemy do wielowiekowego dorobku. Czy krzywa odbije w górę niczym kurs walut na giełdzie? Zapewne tak, ale kultura nie będzie już taka sama. Żyjemy w momencie przełomu i czekają nas radykalne zmiany w tej kwestii.

„Czy współczesne pokolenie znajdzie tyle siły, aby stworzyć coś równie wielkiego i znaczącego? Czy zdobędzie się na coś więcej niż wpatrywanie się w ekran smartfona?”

Jeśli cofniemy się w czasie i spojrzymy np. na lata 60. i 70. ubiegłego wieku, zobaczymy niezwykle barwną epokę. Ówczesna, tzw. szeroko rozumiana kultura, była niezwykle wyrazista w porównaniu z tym, co mamy teraz. Lata, o których mówimy, to czas buntów społecznych w USA i Europie. Dotyczyły one zwłaszcza ludzi młodych, środowisk uniwersyteckich, rozmaitych subkultur, które powstawały jak grzyby po deszczu. Był to czas rewolucji obyczajowej, sprzeciwu przeciw establishmentowi, czas ruchów pacyfistycznych i walki o prawa kobiet. Towarzyszył temu wielki ferment społeczny, który miał silny wpływ na kulturę. Był on szczególnie dobrze widoczny w muzyce pop i rozrywkowej. To wtedy objawili się wybitni twórcy rockowi i zespoły, których oddziaływanie na młodych było ogromne. Młodzież naśladowała ich styl życia, sposób ubierania się etc. Twórczy ferment zaznaczył swój ślad także w innych dziedzinach kultury, m. in. w sztukach wizualnych, teatrze, kinie, literaturze. Rewolucja, zachodząca w zachodnich społeczeństwach, przeniknęła także do krajów za żelazną kurtyną, w tym do nas. Miała ona swój specyficzny kolor, również w naszym kraju.

Lata, o których mowa wyżej, miały barwną oprawę i to dosłownie. Ówczesna moda wymagała zdecydowania i odwagi od tych, którzy zakładali wyzywające stroje i hołdowali prowokacyjnemu sposobowi ubierania się. Kanonem stały się długie włosy (co w Polsce wiązało się z określonym ryzykiem). Kwieciste koszule, akcenty zapożyczone ze strojów indyjskich czy pakistańskich oraz wiele innych charakterystycznych elementów podkreślały luzacki styl. Obrazu całości dopełniały noszone na szyi ozdoby i symbole, jak krzyże czy też pacyfy - znak autorstwa brytyjskiego projektanta Geralda Holtoma, który wykorzystał do tego alfabet semaforowy.

Ruchy hippisowskie głosiły hasła wolnej miłości, nie stroniąc przy tym od rozmaitych „akceleratorów”, jak marihuana i mocniejsze narkotyki m. in. LSD. Pochwały hippisowskiego sposobu życia pojawiały się w mediach i w filmach z tamtego okresu. Przykładem jest musical rockowy z 1967 roku „Hair”. Pełny tytuł filmu brzmiał: Hair: The American Tribal Love-Rock Musical. Film, osadzony w klimacie lat 60., porusza historię nowojorskiej komuny hipisowskiej. Jego przesłanie jest wymierzone przeciwko wojnie w Wietnamie. Zawiera krytyczną ocenę amerykańskiego zaangażowania w konflikcie z komunistycznym Wietnamem. Nie wchodząc w rzetelność takich ocen, trzeba podkreślić znaczącą rolę filmu w kształtowaniu ówczesnej opinii na temat tej wojny. Film „Hair” był głosem młodych Amerykanów, a kilka piosenek z jego ścieżki dźwiękowej stało się swoistym hymnem pokoleniowym. Czy współczesne pokolenie znajdzie tyle siły, aby stworzyć coś równie wielkiego i znaczącego? Czy zdobędzie się na coś więcej niż wpatrywanie się w ekran smartfona? Z tymi pytaniami zostawiam Cię, drogi czytelniku.

Mirosław Miroński

Gadka Tadka

O dawnym Służewcu nostalgicznie...

Tadeusz Porębski

W minioną sobotę ruszył kolejny sezon wyścigowy na Służewcu i choć jest to sezon jubileuszowy (80) specjalnie nie przeżywałem tego rocznicie bardzo ważnego dla mnie wydarzenia. W odróżnieniu od lat poprzednich jako niewiele mnie ono obeszło, choć była radosna nuta – w spółce Totalizator Sportowy po siedmiu latach zmienił się zarząd. Co ma TS do wyścigów konnych? Dla nieorientowanych – bardzo dużo. Państwowa spółka jest od 2008 roku 30-letnim dzierżawcą zabytkowego hipodromu, sponsoruje nagrody, a Oddział Służewiec – Wyścigi Konne TS opracowuje roczny plan gonitw i organizuje wyścigowe mityngi. W opinii zdecydowanej części wyścigowego środowiska, jak i mojej, sposób zarządzania służewieckimi torami był w ostatnich kilku latach – ujmując rzecz bardzo delikatnie – niewłaściwy, a wyścigi konne zaczęły przypominać ciężko chorego pacjenta, którego stan pogarsza się z roku na rok. W ostatnich dniach naszała mnie myśl, że po 51 latach pobytu na Służewcu, walkach z chmurą sępów dążących do zabudowania zabytkowego obiektu komercją i poddawania krytyce niekompetencji, interesowności oraz zwykłej głupoty niektórych zarządców toru, może należałoby wyluzować. Nie odwiódł mnie od tej myśli nawet niezwykle sympatyczny gest członka zarządu TS, pana Artura Kapelko, nadzorującego służewiecki oddział spółki, który niespodziewanie zadzwonił do mnie, zapewniając m. in. o swojej sympatii do wyścigów konnych.

Mimo to pozostanę przy swoim. Historia uczy, że co ma być, to będzie – ze mną w jakiejś roli czy też beze mnie. Przez 30 lat napisałem ze 20 kg tekstów o polskich wyścigach konnych, a wyścigi i tak są w tym samym miejscu, co przed laty. Skoro cała para idzie w gwizdek, należy zaprzestać, a przynajmniej mocno ograniczyć produkcję pary. Może ciekawszym zajęciem od pisania na temat wyścigów konnych byłoby na przykład podjęcie się strzyżenia szympan-sów w miejskim ZOO? Albo dalekie podróże, ale nie do zapchanych, obleganych przez turystyczną stonkę tzw. kurortów, tylko „do światów nieznananych, do których lord Jim płynął, a ty razem z nim” – jak śpiewał Piotr Szczepanik w piosence „Przyszła do mnie nostalgia”. Ostatnio odwiedziłem kilka nieznananych światów i zakreśliły mną one okrutnie, uzmysławiając, że człowiek żyje dziesiątki lat, a gówno widział i gówno wie o bożym świecie. Tak czy siak, czas wyhamować z wyścigami, bo, po pierwsze – zmęczenie, po drugie, jak to mawiał inż. Mamoń w kultowym „Rejsie” Marka Piwowońskiego, od wielu lat na Służewcu „nic się nie dzieje... nuda... dłużyżny... po prostu brak akcji jest”. Po tym nieco przydługim wstępie czas na wspomnienia z odległej przeszłości, bo one wyciszają. Zdecydowana większość moich obecnych towarzyszy służewieckiej doli i niedoli, z którymi na tzw. dżokejce dzielimy się informacjami o koniach, zna historię tego wspaniałego toru jedynie z opowiadań. Naocznych świadków wydarzeń pozostało niewielu.

Przez połowę wieku tylko trzy konie utkwily na stałe w mojej pamięci. Są to w kolejności ogiera Pawiment (ur. w 1974 r.), Dixieland (1977) oraz Intens (2008). Zamykam oczy i widzę każdego z nich. Zaczne od Pawimenta – Dixie i Intens przy kolejnej okazji do wspomnień. Ojcem Pawimenta był urodzony w 1963 r. we Francji ogier Mehari, który został sprowadzony do Polski cztery lata później i zajął boks czołowego w SK Golejewko. Co zobaczyli w nim polscy hodowcy, że zdecydowali się wydać na niego cenne reglamentowane w PRL dewizy – trudno wyczuć. Był co prawda Mehari półbratem ogiera Oroso, zwycięzcy Łuku Triumfalnego, ale zarobił na Zachodzie tylko około 15 tys. USD, wygrywając 4 wyścigi w 13 startach. To zbyt mało, by upatrywać w takim koniu reproduktora, który zapisze się złotymi głóskami

„Przez 30 lat napisałem ze 20 kg tekstów o polskich wyścigach konnych, a wyścigi i tak są w tym samym miejscu, co przed laty. Skoro cała para idzie w gwizdek, należy zaprzestać, a przynajmniej mocno ograniczyć produkcję pary”

w historii polskich wyścigów konnych. A jednak polscy hodowcy wykazali się wyjątkową przenikliwością. Zresztą, pozostałe zakupy koni na Zachodzie były potwierdzeniem ich profesjonalizmu – Dakota, Antiquarian, Saragan, Conor Pass dały polskim wyścigom konnym wiele wspaniałych koni wyścigowych. Jerzy Jednaszewski był, moim zdaniem, najlepszym polskim dżokejem wszechczasów, wygrał 757 gonitw na Służewcu, w tym osiem razy Wielką Warszawską i pięć razy Derby. W latach 70. ubiegłego stulecia wygrał na klaczy Bostella wyścig Robert Pferdenges – Rennen (RFN) i został tam zauważony. Największe sukcesy odniósł dostadając ogiera Windwurf, na którym dwa razy wygrał prestiżową Der Grosse Preis von Europa (G1) rozgrywaną na dystansie 2400 m.

To do niego zgłosił się w 1978 r. bogaty niemiecki przedsiębiorca Waldemar Zeitelhack, prosząc o polecenie mu konia z Polski, który miałby szanse powalczyć z końmi trenowanymi na Zachodzie. Jerzy Jednaszewski bez namysłu polecił Pawimenta (Mehari – Pytia po De Corte), który został wypożyczony do RFN na dwa lata i trafił do stajni trenera Theo Griepera. Ogier miał w swoim performance wiele wygranych gonitw poza grupami, m. in. Rulera i Strzegomia, ale nie Derby. W pierwszą niedzielę lipca 1977 r. był głównym faworytem tej gonitwy, ale napotkał na drodze swoją półsiostę, wybitną klacz Konstelację (Mehari – Kasjoepa po Aquino). Pawiment, pod Mieczysławem Mielnickim, jak zwykle wystrzelił z prostej, ale na około 200 m przed celownikiem zaczął słać. Na to czekał Bolesław Mazurek, dosiadający Konstelację, która nie pozwoliła zgubić się na końcowej prostej. Ponad dwa lata później, w niedzielę 7 października 1979 r., Pawiment doznał ogromnego zaszczytu. Waldemar Zeitelhack zapisał go do najważniejszego i najwyżej dotowanego wyścigu w Europie – Prix de l'Arc de Triomphe (G1). W stawce 22 najlepszych koni w Europie Pawiment zajął bardzo dobre 9. miejsce. Rok później polski folblut wystartował w Der Grouper Preis von Europa (G1), oczywiście z pozycji outsidera (1216:10). Dosiadany przez Otto Gervaa, kompletnie nieliczony wychowanek SK Iwno, wprawił w osłupienie Niemców i połowę wyścigowej Europy, wygrywając gonitwę i bijąc o 2 długości francuskiego trzylatka Dhausli. Już dwa tygodnie po zwycięstwie w Kolonii Pawiment rozrucił w Gran Premio del Jockey Club e Copa d'Oro G1 na torze w Mediolanie włoskiego derbistę Garrido, oaksistkę klacz Marmolada i zwycięzcę St. Leger ogiera Lotar, wygrywając wyścig aż o 8 długości. Pawiment dożył późniejszej starości, padł 22 lutego 1996 roku.

Na koniec ciekawostka dotycząca polskiej hodowli koni pełnej krwi. Od lat polscy właściciele kupują konie we Francji i na Wyspach. Otóż w literaturze XVII w. o koniu, a także w tzw. instruktażach rolniczych oraz opisach gospodarstw, nigdzie nie ma wzmianki o koniach angielskich w stadninach polskich. Jest odwrotnie: to z Polski wywożą konie do Anglii. W 1628 r. ordynat Tomasz Zamoyski, Kanclerz Wielki Koronny, ofiarował posłowi angielskiemu Tomaszowi Rhe konia z bogatym rżędem. Wkrótce potem Jan Zawadzki, wysłany w 1636 r. do Anglii w poselstwie od króla Władysława IV, zawiózł w darze królowi Karolowi I kilka koni, które „bardzo się na dworze podobaly”. Również w literaturze angielskiej można spotykać wzmianki, że konie polskie sprowadzono do Anglii i używano je jako materiał zarodowy w najlepszych stadninach. C. M. Prior w swojej pracy „The Royal Studs of the 16 and 17 Centuries” z 1935 r., opartej na badaniach źródłowych z końca XVII w., przytacza wykaz klaczy w stadninach królewskich w Malmesbury i Tulsbury. Jak się okazuje, w Tulsbury było w 1624 r. osiem klaczy z adnotacją „Polonia”, a w Malmesbury w 1616 r. dwie klacze i jeden ogier oznaczone „Poland”. Poza tym, między papierami lorda d'Arcy, zarządzającego przez pewien czas tymi stadninami, odnaleziony został list z asygnacją kredytową na utrzymanie masztalera, który w 1604 r. przybył z końmi z Polski. W następnym roku figuruje pewna suma za konie sprowadzone z Polski.

Są to niezbite dowody na to, że konie polskie wysoko ceniono na Zachodzie. Lecz wkrótce to konie angielskie, a nie polskie, miały nabrać wielkiego rozgłosu i zaczęto o nich mówić i pisać na całym świecie. Może powyższa informacja obudzi śpiących od kilku dekad decydentów z ministerstwa rolnictwa? Może powinniśmy wrócić do przeszłości, koński biznes stał się dzisiaj wyjątkowo dochodowy, wystarczy prześledzić wyniki finansowe kolejnych końskich aukcji we Francji i na Wyspach, a Polska od zarania dziejów koniem stoi.

Tegoroczny plan gonitw na Służewcu wypacza wielu koniom kariery

Ciernista droga trzyletnich folblutów do gonitwy Derby

Mimo kiepskiej pogody inaugurację jubileuszowego 80. sezonu wyścigowego na Służewcu fetowała imponująca liczba widzów. Jest to tradycja, podobnie jak Wielka Warszawska, ściągająca na służewiecki tor tysiące widzów. Nie być na inauguracji sezonu i na WW, to jak nie czuć się warszawiakiem.

Imponująca była także ranga oficjeli, zaproszonych tego dnia do łoża zarządu Totalizatora Sportowego na trybunie głównej. Państwowa spółka jest 30-letnim dzierżawcą zabytkowego hipodromu i organizatorem oraz sponsorem gonitw na Służewcu. Wielu bywalców służewieckiego toru ucieszył fakt, że po latach ostracyzmu Rafał Trzaskowski został zaproszony do łoża zarządu TS i potraktowany jak przystało na prezydenta stolicy państwa. Kilkuletni ostracyzm miał w przypadku prezydenta niewątpliwie podłoże polityczne. Szczególnie widoczne było to przed ubiegłorocznymi wyborami parlamentarnymi, które terminowo łączyły się z Wielką Warszawską. Należący do Platformy Obywatelskiej Trzaskowski nie był przez PiS mile widzianym gościem w łożu zarządu i na padoku w obiektach kamer. W październiku 2019 r. pisaliśmy w „Passie”: „Na Wielką Warszawską prezydent przybył z rodziną ubrany jak przystało na rodowitego warszawiaka – kaszkiet na głowie, kolorowy szalik na szyi i marynarka w kratę. Chodził między ludźmi, odwiedził kilka stajni, ale organizatorzy nie pozwolili mu udekorować klaczy Pride of Nelson, triumfatorce WW, choć taka jest wieloletnia tradycja... Po raz pierwszy w historii Wielka Warszawska rozegrana została nie pod patronatem prezydenta naszego miasta, lecz o puchar prezesa jednego z banków. Przehandlowano tradycję za czapkę gruszek”. Do dzisiaj środowisko wyścigowe uważa decyzję powziętą w 2019 r. przez nadal urzędującego dyrektora Toru Służewiec za jedną z najbardziej szkodliwych i haniebnych w historii zabytkowego hipodromu. Patronat prezydenta stolicy nad Wielką Warszawską powinien zostać niezwłocznie przywrócony, by wieloletniej warszawskiej tradycji stało się zadość.

Powołany w marcu br. nowy zarząd TS pojawił się w sobotę na Służewcu w komplecie, z nowym prezesem Rafałem Krzemieniem na czele. W łożu zarządu TS poza prezydentem Trzaskowskim gościli m. in. Zdzisław Siekierski – minister rolnictwa i rozwoju wsi, Józef Banach – przewodniczący Rady Nadzorczej TS i poseł Michał Szczerba, przewodniczący sejmowej komisji śledczej oraz podkomisji ds. jeździectwa i wyścigów konnych. Inaugurację sezonu wyścigowego usiło-

wali zakłócić tzw. aktywiści, którzy nie potrafią żyć bez „dymu” i uprzykrzenia życia innym. Tym razem celem ataku był Służewiec. Dwoch „aktywistów” wdarło się na bieżnię przy celowniku z banerem „Ostatnie pokolenie” i obsypało tor pomarańczowym proszkiem. Po niedawnym oblaniu farbą warszawskiej Syrenki i chuligańskim wybryku w sobotę na Służewcu, termin „aktywiści” należy powoli zastępować terminem „mołoch”. Dzięki natychmiastowej i bezpardonowej reakcji ochrony toru służewieckiego chuligani zostali zatrzymani i usłyszą karny zarzut zakłócenia imprezy masowej.

Pierwszy w sezonie mityng wyścigowy rozpoczął się od mocnego uderzenia. Nagrodę Dandolo – Handicap Otwarcia (1800 m) wygrał kompletnie nieliczony 6-letni Notorious ze stajni Adama Wyrzyka, siejąc spustoszenie w końskim totalizatorze. Niespodzianek – jak to bywa na początku sezonu – nie brakowało, sprzyjał im miękki tor, na którym konie obdarzone szybkością nie czują się najlepiej. Wielu graczy zaskoczyły także zwycięstwa ogiera Boitdanssonblanc w Nagrodzie Generała Andersa (1800 m) oraz arabów czystej krwi Haruna RA w Nagrodzie Skowronka (2000 m) i Onyksa, który w ostatnim wyścigu na dystansie 1400 m pobił zadecydowanego faworyta Al Jassima. Nagroda Strzegomia (1600 m) była teatrem jednego aktora. Ogier Zen Spirit nie dał rywalom najmniejszych szans, wygrywając z dużą przewagą przed drugim na celowniku Top Profitem i trzecim Cunning Foxem. Jeśli podopieczny trenera Macieja Jodłowskiego będzie „trzymał” dystans, co okaże się w dalszej części sezonu, wystartuje w lipcowej gonitwie Derby jako główny faworyt.

W tym roku Derby, najważniejsza gonitwa dla trzyletnich koni pełnej krwi angielskiej, zostanie rozegrana w niedzielę 7 lipca. Odcięci od publiczności oficjeli w łożu zarządu TS nie mieli szans na wsłuchanie się w wyścigowy vox populi. W gronie trenerów, właścicieli koni, obsługi stajni, stałych bywalców Służewca i graczy przewijały się dwa tematy. Pytano, czy i kiedy zostanie odwołany mający kiepskie relacje ze środowiskiem, urzędujący od 2018 r. dyrektor Toru Służewiec i kto będzie jego następcą. Na to pytanie nie było w sobotę odpowiedzi. Drugi temat to jeden z najgorszych w historii Służewca rocznych planów gonitw, szczególnie niekorzystny dla debiutujących folblutów z rocznika derbowego. Od kilku lat roczny plan gonitw powstaje bez konsultacji z trenerami, brak w nim m. in. systematyczności startów, co wypacza koniom kariery. Okres przygotowawczy do Derby jest stosunkowo krótki, więc

plan powinien być dopasowany do koni, a nie do gali organizowanych przez dyrekcję toru na tzw. okoliczność. Dla wielu debiutujących trzylatków początek sezonu to początek drogi do Derby, wyścigu dla nich najważniejszego z ważnych. Zawsze w pierwszych trzech tygodniach sezonu planowano dwa wyścigi dla debiutujących ogierów i jeden dla klaczy. Na początku tego sezonu zaplanowano tylko jeden taki wyścig, a następny dopiero po pięciu tygodniach – 25 maja. Zdaniem trenerów, takie dziury w planie gonitw uniemożliwiają menażowanie koni i planowanie ich startów. Do tego dochodzą weekendy jednodniowe oraz tzw. puste, całkowicie wyłączone z wyścigów.

Itak, w kwietniu zamiast czterech dni wyścigowych – trzy, w maju – bez soboty 4 maja, natomiast czerwiec i początek lipca (zaledwie miesiąc przed Derby) to kompletna porażka. Wyścigi nie odbędą się w weekend 7/8 czerwca, w niedzielę 23 czerwca oraz w sobotę 6 lipca. A jest to od zawsze najgorętszy okres przygotowań do najważniejszego wyścigu w sezonie – gonitwy Derby. Środowisko wyścigowe oczywiście rozumie potrzebę zarabiania pieniędzy przez dzierżawcę na utrzymanie obiektu i nie ma nic naprzeciw wynajmowaniu trybun, części terenu i organizowaniu koncertów, jarmarków, czy podobnych eventów. Nie mogą one jednak spychać wyścigów konnych na margines i uniemożliwiać prawidłowe menażowanie koni, szczególnie w okresie koniec kwietnia – pierwszy weekend lipca, kiedy trwają przygotowania do Derby. W tegorocznym planie brakuje także systematyczności wyścigów dla poszczególnych grup. Na przykład między dniem inaugurującym sezon a dniem 18 maja nie zaplanowano gonitwy dla trzylatków II grupy. Natomiast w tym czasie zaplanowano kilkanaście wyścigów dla III grupy. Trenerzy nie mają wyjścia i zamiast budować formę koni poprzez systematyczne starty na konkretnych dystansach i w konkretnych grupach koni zmuszeni są do improwizacji i dopasowywania startów do pełnego dziur planu gonitw, co nader często nie wychodzi koniom na dobre. Kolejnym powodem chaosu jest zmniejszenie do minimum liczby dni wyścigowych w sezonie. Jeszcze niedawno rozgrywano w sezonie 52-54 dni wyścigowe, od kilku lat jest ich tylko 46.

Plan gonitw na sezon 2024 należałoby szybko skorygować, ale kto miałby się tego podjąć? Jest to temat dla zawodowców nie uchylających się od wzajemnej współpracy oraz konsultacji ze służewieckimi trenerami. Nowo powołany prezes Polskiego Klubu Wyścigów Konnych, człowiek kompetentny i wywodzący się z wyścigowego środowiska, z pew-

nością potrafiłby podołać takiemu zadaniu, pod warunkiem jednakowoż, iż po drugiej stronie stołu miałyby również kompetentnego dyrektora Toru Służewiec. Stąd zapewne często przewijające się w minioną sobotę w kuluarowych rozmowach pytanie, czy w ogóle, kiedy i kto będzie kolejnym dyrektorem Toru Służewiec. Tygodnik Passa sugeruje, że bez względu na to, czy na Służewcu nastąpią zmiany personalne, czy też nie, urzędujący decydenci powinni pochylić się nad następującą kwestią. W każdym kolejnym rocznym planie gonitw widnieją trzy gonitwy imienne – nagrody Strzegomia (kat. B, 1600 m), Kozienic (kat. A, 2000 m) oraz Widzowa (kat. B, 2400 m). Patronami gonitw są słynne polskie stadniny państwowe, które... już nie istnieją. Czemu nie poszukać na ich miejsce żemożnych sponsorów, którzy przeznaczyliby na nagrody poważne kwoty, a w zamian TS wywianowałaby ich udostępniając część trybuny, bądź teren wokół zabytkowej fontanny na pracowniczy piknik integracyjny? W Polsce mamy mnóstwo bogatych firm, dla których wydatek raz w roku rzędu miliona złotych nie stanowi żadnego obciążenia, tym bardziej że patronat dotyczy gonitw najwyższej kategorii, więc w grę wchodzi prestiż danej firmy. Oczywiście umowa na patronat nad gonitwą musiałaby opiewać na kilka lat.

Często dyrekcja Toru Służewiec oskarża środowisko wyścigowe o zbytnią roszczeniowość. To próba usprawiedliwienia własnej nieudolności. Czy można nazwać postawą roszczeniową domaganie się zrewaloryzowania rocznej puli nagród w dziesiątą wielkość wysokości około 8,5 mln zł, która nie uległa zmianie od 2008 r.? Nawet w sytuacji, kiedy umowa dzierżawy terenu nie nakłada na TS takiego obowiązku? Dyrekcja toru potrafi zdobywać miliony na organizowanie corocznie na dzierżawionym terenie jeździeckich zawodów Warsaw Jumping, ale kiedy właściciele koni i trenerzy proszą o podwyższenie puli nagród, ponieważ od 2008 r. koszty utrzymania i treningu koni wzrosły trzykrotnie, nazywa się ich postulatą stawą roszczeniową. Podobnie jest kiedy trenerzy proszą o remonty, bądź choćby liftingi swoich zrujnowanych, zagrzybionych i pozabawionych toalet stajni z epoki króla Cwieczka, remont toru roboczego, na którym konie często doznają poważnych kontuzji, czy dróg wewnętrznych, które mogą być przyczyną połamania nóg przez konie i ludzi.

Pracodawca jest taka, że dyrektor Toru Służewiec ma do dyspozycji 137 ha wspaniale zlokalizowanego terenu, a potrafi wykorzystać jego niebywały potencjał może w 10 proc. Wyremontowano okrągłak na

trybunie środkowej, lecz od lat stoi pustą. W podziemiach tej trybuny znajduje się pomieszczenie z obrotowym parkietem, które można by przekształcić w modną restaurację pod nazwą np. „1939”. Potrzebna jest jedynie stosowna oferta do polskiego biznesu gastronomicznego. Pisaliśmy przed laty o urzędzeniu na Służewcu sztucznego oświetlenia, by przez połowę roku wyścigi mogły odbywać się wieczorami, a nie w ponad 30-stopniowym skwarze. To poważna inwestycja, ale z pewnością szybko by się zwróciła, bo klimat się ociepla i wizja spędzania weekendów na świeżym powietrzu praktycznie w centrum stolicy państwa, w zabytkowym obiekcie wyposażonym w ogromny parking i ochronę, z możliwością obstawienia gonitwy, wypicia drinka, zjedzenia kolacji i zapalenia cygara lub papierosa, ściagałaby na Służewiec tysiące ludzi, a stołeczny hipodrom szybko stałby się salonem towarzyskim Warszawy. W kwietniu 2017 r. pisaliśmy w Passie: „Wizytujący nie tak dawno Służewiec prezes katarskiego jockey klubu, osoba bardzo wpływowa w wyścigowym świecie, był zauroczony obiektem. Rzucił wówczas w przestrzeń pomysł, by zorganizować na warszawskim hipodromie europejskie centrum wyścigów dla koni arabskich czystej krwi. Ten pomysł należy mocno pociągnąć, bo, po pierwsze, mamy wieloletnią tradycję w hodowli konia arabskiego, po wtóre, dysponujemy torem wyścigowym z najwyższej półki, a po trzecie, realizacja tak pysznego pomysłu zapewniłaby Służewcowi prestiż nie tylko w skali Europy...”.

Niestety, pomysł nie został pociągnięty, choć kiedy Katarczyk zobaczył Służewiec dośłownie oniemiał z wrażenia. Zapewne jak to bogacz z elitarnego towarzystwa na Zachodzie, tor wyścigowy w jakiejś Warszawie in Poland kojarzył mu się ze wschodnią siermięgą – drewnianymi budami i dziurawą bieżnią otoczoną krzakami. Tymczasem ujrzał wyścigowe, zabytkowe, architektoniczne cuderko. Miał na stopach trzewiki za kilka tysięcy dolarów, wyglądające niczym marynowane w winie. W pewnym momencie siedł na zielony tor i deptał nimi trawę mrucząc coś pod nosem. Ta wizyta była wielką szansą dla Służewca, niestety nie wykorzystana. Puenta może być jedna: żeby sięgnąć chmur trzeba dysponować wolą, nietuzinkową wyobraźnią i ogromnymi pokładami determinacji w działaniu. „Wystarczy być” oraz trąbić o rzekomych sukcesach – kiedy nawet ślepy widzi, że wyścigi stoją nad przepaścią – i czekać aż pobory wpłyną na bankowe konto jest drogą naspikowaną znakami informacyjnymi. „Uwaga, bylejakos!”.

Opracował Tadeusz Porębski

TANI SERWIS KOMPUTEROWY
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ

ANTYKWARIAT KUPI ZA GOTÓWKĘ
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA, MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

DREWNO opałowe,
tel. 602 770 361; 791 394 791

MOTO

KUPIĘ samochody całe i uszkodzone, 504 899 717

NAUKA

ANGIELSKI, 601 333 707
HISZPAŃSKI, 507 087 609
MATEMATYKA, 691 502 327

NIERUCHOMOŚCI

DZIAŁKA 2000 m² z dwoma budynkami gospodarczymi w Ustanowie, 602 119 041
DZIAŁKI budowlane 800 m² k. Prażmowa, 602 770 361
KUPIĘ działkę bezpośrednio Powiat Piaseczyński 668 664 199
PRAŻMÓW, 1070 m² budowlana, sprzedam, 668 664 199
SPRZEDAM przynalny dom blisko jeziora Wałpusz. Stare Kiejkuty. Budynek jednopiętrowy, wolnostojący o pow. 140 m². Działka 1000 m² (30 x 33 m). Cena 820 tys zł. Telefon 506 166 116; 502 111 948
UROCZA leśna widokowa działka rekreacyjna, Prażmów, 602 770 361

PRACA

SZKOŁA PODSTAWOWA w Mysiadle (ul. Kwiatowa 28) zatrudni sekretarza szkoły (cały etat). Telefon kontaktowy: 22 462 85 20/21, CV proszę wysłać na adres e-mail: sekretariat@spwmy.edu.pl

ZATRUDNIĘ pracownika na parking (niepalący i niepijący), 691 473 778

POGRZEBOWE

NAGROBKI już od 3999 zł
22/214 06 31
500 290 360
EKSPOZYCJA
Wólka Węglowa ul. Palisadowa 15

OPIEKA NAD GROBAMI
tanio i solidnie
500 336 607

USŁUGI

AA GLAZURA, terakota, remonty, 794 781 765
ANTENY TV SAT. Profesjonalne usługi RTV. Zadzwoni 501 700 315
BEZPYŁOWE cyklinowanie, malowanie, gładzie 22 756 57 63, 502 093 588
CYKLINOWANIE bezpyłowe, układanie, 695 843 473
DEZYNSEKCJA, skutecznie, 602 66 16 83
DOCIEPLANIE budynków, poddaszy, mycie i malowanie elewacji, podbitka, 25 lat doświadczenia, 501 624 562
DOCIEPLANIE budynków szybko, tanio, solidnie, 502 053 214
HYDRAULIK, pełen zakres, 601 81 85 81

KOMPUTERY pogotowie, ul. Na Uboczu 3, tel. 22 894 46 67, 696 37 37 75

MALOWANIE, 579 737 711
MALOWANIE, hydraulika, remonty, 501 050 907
NAPRAWA lodówek, 602 272 464
NAPRAWA lodówki, pralki, 502 562 444

NAPRAWA SPRZĘTU AUDIO-TV-VIDEO

SONY, PANASONIC, LG, SAMSUNG I INNE

ul. Meander 2 A
668 108 222

pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA MASZYN DO SZYCIA

DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

NAPRAWA 24h chłodnie lodówki kostkarki do lodu
603-584-876

NAPRAWA pralek BOSCH, SIEMENS, WHIRPOOL, itp., 22 644 52 59, 501 122 888

REMONTY, budowlane, ogrodzenia, 513 137 581

ROLETY, plisy, moskitiery, żaluzje, producent, 602 380 218

WIERCENIE, 602 380 218
ZAKŁAD TAPICERSKI
z długoletnią tradycją,
502 250 803; 22 618 18 26

ZDROWIE

BIOENERGOTERAPEUTA, 537 051 033
RADIESTETA, badanie mieszkań, 537 051 033

PASSA TYGODNIK SASIADÓW
Zapraszamy do odwiedzenia naszego profilu w mediach społecznościowych

STOMATOLOGIA

- stomatologia zachowawcza dorośli i dzieci
- protetyka
- ortodoncja
- chirurgia - implanty
- protezy natychmiastowe
- ekspresowe naprawy protez
- leczenie kanałowe pod mikroskopem
- pantomogram

KAL-DENT

PEŁNY ZAKRES

ul. Miklaszewskiego 9
☎ (22) 641 22 77,
☎ (22) 446 55 91

ul. Pileckiego 132
☎ (22) 894 58 68
• RTG

www.kaldent.pl

pon.-pt. 9-19, sob. 9-13
KARTA STAŁEGO PACJENTA - BONIFIKATY

Nowe miejsce, stare zasady

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Zdzisław Mierzecki**
Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00 **we wtorek** między godz. 12.00 a 12.30.
Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 11-20.

1	3	8						6	7
4					7				9
		9			8	3			5
	8	7		1					
			4		6				
				2		7	1		
7	3	9				6			
5			6						2
8	6						9	3	1

		3		4		5			
			7		8			1	2
						3			
	1			6		4	9		
6									5
	8	4		5				3	
		5							
1	2		6		4				
		9		7		6			

Kronika Stróżów Prawa

Ukrywał amunicję w zaparkowanym aucie

Patrol policjantów Wydziału Wywiadowczo-Patrolowego przyniósł w miniony weekend nieoczekiwane odkrycie. Na ulicy Bokierskiej mężczyzna krążył wokół swojego samochodu bez widocznego celu. Wywołał podejrzenia funkcjonariuszy, którzy natychmiast podjęli interwencję. Już na pierwszy rzut oka było wiadomo, że coś jest nie tak.

37-latek nie potrafił odpowiedzieć racjonalnie na żadne z zadawanych przez policjantów pytań, co automatycznie wzbudziło podejrzenia. Gdy funkcjonariusze dokładnie przejrzyli wnętrze pojazdu natrafili na dwie tablice rejestracyjne z innego auta, trzy karty bankomatowe z różnych banków, kartę paliwową na inne

nazwisko oraz ukrytą na tylnej kanapie amunicję. Ogromny nieład i chaos wewnątrz auta tylko potwierdziły, że intuicja policjantów i tym razem ich nie myliła. Delikwent tłumaczył, że odnalazł część przedmiotów zupełnie przypadkowo, a inne przekazali mu znajomi, których danych i adresów oczywiście już nie pamięta. Mężczyzna został zatrzymany i przewieziony na Komendę, gdzie czekały na niego dalsze czynności. Prokurator na podstawie zebranych materiałów, dowodów, przesłuchań i wyjaśnień nie miał żadnych wątpliwości co do zastosowania środka zapobiegawczego w postaci dozoru policyjnego. Sprawca usłyszał mandat, a inni przekazali mu wymagane zezwolenia, za co grozi mu nawet 8 lat więzienia.

Szybka reakcja i sprawne działania policjantów umożliwiło uniknięcie potencjalnego wykorzystania przestępczego amunicji przez sprawcę. Wraz z zabezpieczonymi dowodami rzeczowymi policjanci Wydziału Wywiadowczo-Patrolowego zapobiegli przestępstwu, do których niewątpliwie przygotowywał się sprawca.

Amatorzy zakupów bezgotówkowych

Wywiadowcy z Mokotowa zatrzymali dwóch mężczyzn, którzy wymyślili sobie plan, jak wspólnie okradać pracodawcę. Kradli artykuły spożywcze, pa-

piersy i alkohol. Jeden ze sprawców, kompletnie zaskoczony zatrzymaniem, wpadł dodatkowo z narkotykami.

49-latek był pracownikiem jednego z marketów przy ul. Modzelewskiego. Do jego obo-

wiązków należała również obsługa kasy. Razem ze swoim kompanem opracował zmyślny plan dodatkowego, choć nielegalnego zarobku. Kolega przychodził na zakup, udawał klienta, wykładal na taśmę towar z koszyka, a nieuczciwy kasjer

skanował tylko kilka wybranych towarów - resztę łupu skaner pomijał. Dzięki takiemu działaniu udało im się ukraść towary o wartości blisko 1200 złotych.

Policjanci, posiadając niezbi-

te dowody na przestępstwo działanie, szybko zatrzymali nieuczciwego kasjera. Kiedy mundurowi podeszli z zatrzymanym do jego szafki w miejscu pracy, okazało się, że oprócz kluczy, w kieszeni kurtki ukrywał kilka porcji marihuany. W trakcie przeszukania jego mieszkania policjanci zabezpieczyli skradzione artykuły, których nie zdążył spieniężyć. Wywiadowcy zatrzymali również kumpla złodzieja.

Obaj amatorzy bezgotówkowych zakupów usłyszeli zarzuty kradzieży, a kasjer dodatkowo zarzut posiadania środków odurzających. Grozi im teraz kara do 5 lat pozbawienia wolności.

Dwóch poszukiwanych, jedno zatrzymanie

Policjanci zatrzymali dwóch mężczyzn, kolegów z południowej Polski, którzy postanowili ukryć się przed wymiarem sprawiedliwości na terenie Wilanowa. Obydwaj mieli za sobą podobną przeszłość - jeden z nich, poszukiwany listem gończym, skazany za rozboje, a drugi uchylający się od płacenia alimentów. Decyzja o ucieczce do stolicy była dla nich szansą na uniknięcie kary i jak planowali „nowym pozostającim”.

Niestety, ich plan nie był do brze przemyślany. Lawirowanie między ulicami Wilanowa nie trwało długo. Gdy zobaczyli policjanta radiowóz, natychmiast zaczęli nerwowo rozglądać się dookoła i przyspieszać kroku. Jednak policjanci już byli gotowi na interwencję i zatrzymali przestępców odcinając im drogę ucieczki. 43-letni skazany za rozboje przez Sąd Rejonowy w Sosnowcu oraz 34-letni ojciec, który unikał płacenia alimentów, skazany przez Sąd Rejonowy w Raciborzu - obaj trafili do zakładów karnych. Tam będą musieli odsiedzieć swoje wyroki i zmierzyć się z konsekwencjami swoich czynów. Poszukiwania procesowe i operacyjne osób uchylających się przed wymiarem sprawiedliwości są jednym z głównych zadań policji. Ich celem jest zatrzymanie osób poszukiwanych przez organa ścigania lub wymiar sprawiedliwości. W przypadku tej dwójki, nie udało się uciec przed odpowiedzialnością za swoje czyny.

Warto pamiętać, że łamanie prawa prowadzi tylko do konsekwencji i lepiej jest zmierzyć się z nimi od razu, niż próbować uciec i pogryźć się jeszcze bardziej.

Wódka przyjacielem kierowcy...

Izabela Leszczyńska, minister zdrowia powiedziała ostatnio w radio ZET, że propozycje dotyczące zakazu sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych są na etapie analizy, o które prosił premier. Wywołało to dyskusję. I ja do niej się przyłączam.

W uchwalonym przez Radę Warszawy „Programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii m. st. Warszawy na lata 2022-2025” znalazłem m. in. następujące dane. W Warszawie jest około 305 000 osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz osób, w tym dzieci i dorosłych, żyjących w otoczeniu osoby uzależnionej. Stanowi to około 17% całej populacji Warszawy. Blisko 95 700 osób doświadczyło przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym. Około 3 – 4% wypadków na drogach spowodowali nietrzeźwi kierowcy. Na drugiej szali warto położyć wartość sprzedaży alkoholu na obszarze Warszawy. Z formularzy PARPA G-1 (PARPA to Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przy. AR) wynika, że w 2020 r. była to kwota 2 670 179 842,08 złotych.

Liczba punktów sprzedaży alkoholu w Warszawie w 2020 r.: sklepy 3116, gastronomia 2775, razem 5891. A zatem alkohole są wystarczająco dostępne. Na Ursynowie znajduje się 14 stacji paliw. Co się stanie, gdy z nich zostanie wycofany alkohol? Dostępność dla klientów nie zmieni się, albowiem istnieje mnóstwo sklepów oferujących mocne trunki, także w niedzielę, a nawet w nocy.

Zgodnie z przysłowiem „Uderz w stół, a nożyce się odezwią” Polska Izba Paliw Płynnych wydała oświadczenie, w którym wyraziła niepokój w związku z pra-

cami Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP nad projektem zmian Ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Warto zacytować fragment uzasadnienia:

„Zgodnie z art. 20 Konstytucji RP społeczna gospodarka rynkowa, oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych, stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. Ograniczenie tak wyrażonej zasady wolności działalności gospodarczej dopuszczalne jest tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny (art. 22 Konstytucji RP). [...]”

W ocenie PIPP bezdyskusyjne pozostaje, że ograniczanie spożywania alkoholu przez społeczeństwo stanowi ważny interes publiczny. Główny problem sprowadza się jednak do niekonstytucyjnej próby legalizacji ustawowych ograniczeń wyłącznie do jednej z grup przedsiębiorców [...]

Alkohol stanowi 16% obrotu stacji paliw, a więc Polska Izba Paliw Płynnych broni zysku. A gdzie był udział Izby w dialogu na rzecz cytowanego ważnego interesu publicznego, którego nawet nie nazwała? Dbałość o zdrowie obywateli oraz o interes ekonomiczny państwa polskiego uważam za wyższe dobro od zysków sprzedawców paliw. Powołam się na Konstytucję: art. 37 brzmi „Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia.” Natomiast art. 68 mówi, że „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia”. Alkoholizm jest chorobą. Taniej jest jej zapobiegać, niż wydawać środki publiczne na leczenie. Propagowanie zaś spożywania alkoholu w każdej formie nie jest wyrazem dbałości

FOTO WIKIPEDIA

o zdrowie Polaków. Krajowy rynek paliw trudno uważać za konkurencyjny. Koncerny paliwowe korzystają z siły monopolistycznej. Wyobraźmy sobie, co by powiedział, gdyby powstała konkurencja, która w sieci supermarketów budowlanych i spożywczych zaczęłaby sprzedawać benzynę do naszych samochodów. Warto przedyskutować, czy sprzedaż przez stacje paliw produktów, które nie mają nic wspólnego z zaopatrywaniem kierowców na czas podróży, jest zasadna.

Placówki gastronomiczne McDonald's'a są wszechobecne w miejscach postojowych autostrad i dróg szybkiego ruchu, a jednak nie sprzedają alkoholu. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych pozwala zarządcą dróg oddawać grunty, w drodze umowy, na cele związane z potrzebami zarządzania drogami, ruchu drogowego lub obsługi użytkowników ruchu. Kierowcy nie potrzebują zaopatrywania w alkohol. Zwracam uwagę na to, że wiele stacji paliw znajduje się w tzw. pasie dro-

gowym, co jest tolerowane przez władze przy milczącym stanowisku PIPP.

Krzysztof Brzóska, były szef Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powiedział, że „Trzeba raz na zawsze wprowadzić zakaz sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych. To dziś powszechne, dobrze skomunikowane meliny...”

W 2014 r. senatorowie mówili, że nikt nie powinien otrzymywać impulsów budujących skojarzenie stacji benzynowej z dostępem do alkoholu. Przeciwnie alkohol i prowadzenie samochodu powinny się wzajemnie wykluczać.

Kto udowodni, że wpływ z koncesji i akcyzy od paliw płynnych przewyższają wydatki likwidujące skutki zdrowotne i społeczne choroby alkoholowej, wypadku drogowego spowodowanego przez pijanego kierowcę?

Będę obserwował – co robi minister zdrowia, a co Rada Warszawy.

Andrzej Rogiński

Rekordowa majówka pod względem wyjazdów za granicę

Majówka w 2024 roku ma być rekordowa pod względem zagranicznych wyjazdów – z Polski planuje wyjechać o 25% osób więcej niż przed rokiem. Włochy i Hiszpania to najpopularniejsze kierunki wiosennych wyjazdów.

Aż 94% wyjeżdżających w tym czasie decyduje się na wypoczynek, a tylko 6% jedzie do pracy. Ceny noclegów w hotelu w długi weekend majowy można znaleźć już od 305 zł dla pary za pięć dni, ale są też oferty za ponad 17 tysięcy złotych dla rodziny 2+2.

Układ dat tegorocznej majówki sprawia, że wystarczy wziąć tylko jeden dzień urlopu, aby długi weekend trwał 5 dni. Decydując się na trzy dni urlopu, długość majówkowego wolnego można wydłużyć nawet do 9 dni. To wystarczający czas, aby wybrać się w podróż za granicę. Z analizy rankomat.pl wynika, że jeśli Polacy wybierają się w zagraniczną podróż w majówkę, to aż w 94% przypadków jest to podróż w celach wypoczynku. Serwis wakacje.pl podał, że w tym roku na majówkę za granicą może się wybrać nawet o 25% więcej klientów biur podróży niż przed rokiem. Jakie są najpopularniejsze kierunki wybierane przez Polaków?

Włocha przygoda w maju

Ekspert rankomat.pl sprawdził, że wśród osób, które zdecydowały się kupić ubezpieczenie turystyczne, to Włochy cieszą się największą popularnością – zamierza się tam wybrać 16% Polaków wyjeżdżających za granicę na majówkę. Na drugim miejscu jest Hiszpania (10%), a na najniższym miejscu podium zna-

laży się, co ciekawe, Stany Zjednoczone. Na majówkę do USA planuje się wybrać aż 9% osób.

Ile kosztuje majówką we dwoje?

Ceny noclegów w stolicach z pierwszej dziesiątki państw, które Polacy najchętniej wybierają na wiosenny wyjazd, są bardzo różne. Rankomat.pl sprawdził, że nocleg dla pary w trzygwiazdkowym hotelu położonym nie dalej niż 1 km od centrum miasta, ze śniadaniem w cenie, może kosztować od nieco ponad 300 zł do nawet ponad 6 200 zł za 5 dni.

Najtańszy jest Kair, gdzie majówkowy weekend w dwoje można spędzić nawet za 305 zł. Nieco droższa, ale wciąż tania, jest turecka Ankara – tam pięciodniowy pobyt to koszt rzędu 841 zł. W ulubionym przez Pola-

ków Rzymie za nocleg od 1 do 5 maja trzeba zapłacić co najmniej 4 340 zł. Najdroższa będzie majówka w centrum Londynu – ceny hoteli zaczynają się od 6 274 zł za pięć dni.

Majówka za granicą z dziećmi

Majówkowy wyjazd za granicę w konstelacji 2+2 to naturalnie większy wydatek niż podróż we dwoje. Jednak nie zawsze koszty dla czteroosobowej rodziny będą drastycznie wyższe. Włochy i Hiszpania to najpopularniejsze kierunki wiosennych wyjazdów. Za 5 dni w hotelu w Rzymie rodzina 2+2 musi zapłacić co najmniej 6 594 zł, a w Madrycie 6 436 zł. W obu przypadkach jest to o ok. 2 000 zł więcej niż za pobyt we dwoje. Co ciekawe, pięciodniowy pobyt dla rodziny 2+2 w hotelu w

Waszyngtonie to koszt rzędu 4 195 zł, więc jest znacznie taniej niż w wielu europejskich stolicach. Trzeba jednak pamiętać, że do ceny hotelu w tym przypadku trzeba doliczyć inne koszty, np. wyższe ceny biletów samolotowych.

Najwięcej trzeba zapłacić za pobyt w stolicy Wielkiej Brytanii, bo aż 17 396 zł za pięć dni. Oszczędności trzeba szukać w Egipcie (nocleg w Kairze to koszt 582 zł za pięć dni dla rodziny 2+2). Stosunkowo tanio jest także w Turcji (nocleg w Ankarze to koszt 1 681 zł za pięć dni dla rodziny 2+2).

Ubezpieczenie turystyczne wciąż tanie

W zestawieniu majówkowych wydatków cena ubezpieczenia turystycznego nadal pozostaje na bardzo niskim pozo-

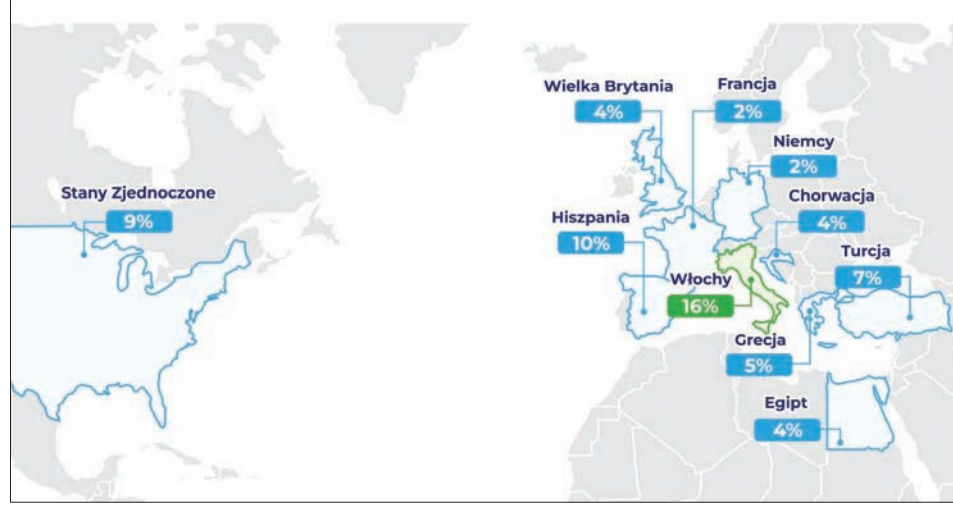
mie. Polisa dla osoby dorosłej na jeden dzień pobytu we Włoszech lub Hiszpanii kosztuje za ledwie 6,12 zł. Dzień ubezpieczenia w Turcji to koszt średniej wysokości 8,36 zł.

Najmniej za ubezpieczenie turystyczne zapłacą turyści wybierający się na majówkę do Niemiec, bo za ledwie 3,49 zł dziennie. Największy, ale wciąż stosunkowo niski koszt to polisa do Stanów Zjednoczonych – 13,58 zł dziennie.

Choć ubezpieczenie turystyczne często kojarzy się głównie z letnimi wakacjami lub narciarstwem, powinno ono towarzyszyć podróżującym podczas każdego wyjazdu za granicę. Dlatego, przygotowując się na spędzenie majówki poza Polską, warto zaopatrzyć się w dobrą polisę podróżną. Jest to szczególnie istotne, gdy planujemy aktywny wypoczynek połączony z uprawianiem sportów. W takiej sytuacji rośnie prawdopodobieństwo nieszczęśliwego wypadku i konieczności skorzystania z pomocy medycznej za granicą. Ubezpieczenie turystyczne chroni nas przed finansowymi skutkami takich właśnie zdarzeń – mówi Patrycja Pałka, ekspert ds. ubezpieczeń turystycznych rankomat.pl. – Każde ubezpieczenie można dodatkowo dopasować do potrzeb swoich i swojej rodziny. Jeśli planujesz aktywną majówkę, połączoną z uprawianiem sportów sprawdź, czy ubezpieczyciel nie wymaga odpowiedniego rozszerzenia. Towarzystwa zapewniają także specjalną ochronę dla chorujących przewlekle. Za pomocą kalkulatora ubezpieczeń turystycznych wybierzesz taką polisę, jaką potrzebujesz – dodaje.

Grzegorz Demczyszak

Top 10 państw, do których najchętniej podróżują Polacy w majówkę

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy al. Komisji Edukacji Narodowej 61	Centrala 22 443 71 00
fax	22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi Mieszkańców	22 443 72 00
	22 443 71 56
	22 443 73 01
Policja	47 72 319 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej	22 544 12 00
Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa (czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu)	19115

Mokotów

Urząd Dzielnicy ul. Rakowiecka 25/27	22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców	22 443 65 00
	22 443 65 01
Urząd Skarbowy	22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe	999
	22 844 04 46
	22 603 11 88
Policja	986, 22 649 40 90
Straż Miejska	986, 22 844 00 71
Straż Pożarna	998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy ul. Franciszka Klimczaka 2	22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Przyczółkowa 27A	22 648 22 26
	22 842 32 61
Policja	986, 852 16 00
Straż Miejska	22 596 71 40
Straż Pożarna	

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy ul. Kościuszki 5	701 75 00
Starostwo	757 20 51
Powiatowe	726 67 00
Urząd Skarbowy	999
Pogotowie Ratunkowe	535 91 93
Policja	997
	756 70 16...98
Straż Miejska	701 76 95
	986
Straż Pożarna	998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe	992
Pogotowie Elektryczne	701 32 20
Pogotowie Wodno - Kanalizacyjne	603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy ul. Piaseczyńska 77	22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja	997, 756 42 17
Straż Miejska	757 65 49
Straż Pożarna	998, 750 18 19
Pogotowie	999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy ul. Gminna 60	757-93-40 do 42;
	757-92-71; 757-90-02;
	faks 757-92-70
Pogotowie Ratunkowe	999
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur)	
ul. Kościuszki 9	756-75-11
Ośrodek Zdrowia w Nowej Iwicznej	701-49-10
Ośrodek Zdrowia w Magdalence	757-99-64
Ośrodek Zdrowia w Mrokowie	756-15-92
Ośrodek Pomocy Społecznej	757 92 32
Policja	997
	757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji	756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna	757-05-98,
	757-22-27
Ochotnicza Straż Pożarna w Mrokowie	756-15-25
w Nowej Woli	756-73-10
Straż Miejska	986, 750-21-60
Pogotowie gazowe	992, 750-38-85
Pogotowie energetyczne	991
	756-30-53, 756-30-54
Pogotowie wodno-kanalizacyjne	994

Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików
(22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16
Punkt Informacyjny – Kontaktowy AA (22) 616-05-68,
pon.-pt. 16-21
Infolinia AA
0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

E.Leclerc
URSYNÓW

28 KWIETNIA
NIEDZIELA HANDLOWA

ŚWIEŻA OFERTA NA WEEKEND

Oferta ważna od 25.04 do 28.04.2024 r.

**KUPUJ
TANIO
Z BONUS**

35⁹⁹
1 kg

**20%
TANIEJ**

~~47,47~~ Cena przed obniżką: 45,21

**Szyńska w stylu włoskim
Krakus**
Animex
cena za 1 kg

PRODUKT
POLSKI

11⁷⁹
1 opak.

**15%
TANIEJ**

~~13,99~~ Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 13,99
Filet ze schabu
Good Valley, 300 g
cena za 1 kg = 37,30/46,63

PRODUKT
POLSKI

11¹⁹
1 opak.

**11%
TANIEJ**

~~12,59~~ Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 12,59
Karkówka wieprzowa kotlet
Good Valley, 300 g
cena za 1 kg = 37,30/41,97

**11%
taniej
z kartą**

6²⁹
1 opak.

CENA Z KARTĄ

Cena bez karty 7,43
1 opak.
Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 7,08
1 opak.

Salami Pepperoni Morliny
Animex, 100 g w plastrach
cena za 1 kg = 62,90/74,30

PRODUKT
POLSKI

22⁹⁹
1 kg

**30%
TANIEJ**

~~32,99~~ Cena przed obniżką: 32,99

Ser Edamski
Kosów
cena za 1 kg

2³⁹
1 szt.

**20%
TANIEJ**

~~3,14~~ Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 2,99
Kiri przekąska pizza
Alpan, 35 g
cena za 1 kg = 68,29/89,71

7⁹⁹
1 opak.

**20%
TANIEJ**

~~11,74~~ Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 9,99
Gnocchi ziemniaczane
Rana
North Coast, 400 g
cena za 1 kg = 19,98/35,99

**14%
taniej
z kartą**

PRODUKT
POLSKI

5⁹⁹
1 szt.

CENA Z KARTĄ

Cena bez karty 7,49
1 szt.
Najniższa cena z 30 dni przed obniżką: 6,99
1 szt.

Masło Polskie ekstra
Mlekovita, 200 g
cena za 1 kg = 29,95/37,45

E.Leclerc
URSYNÓW

Oferta ważna **NIEDZIELA HANDLOWA**

TYLKO 28.04

10%

wróci na Twój portfel

w aplikacji **bonus**

na kolejne zakupy

Wydanej kwoty
na Produkty Świeże

* Regulamin w Punkcie Obsługi klienta

Oferta ważna od 25.04 do 28.04.2024 r. z wyjątkiem produktów oznaczonych inną datą obowiązywania promocji lub do wyczerpania zapasów.

Wszystkie ceny wyrażone są w zł i zawierają podatek VAT. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Informacje na ten temat i regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta dotyczy sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej.

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

**GALERIA
KEN
CENTER**
galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami: 192, 179, 185, 193, 401, 209, 809, 503, 166, 815, 239, 210 stacja metra: Stokłosy, Imielni